

SLOVENSKI LIST

CORREO ARGENTINO

TARIFA REDUCIDA
Concesión 1551

Dirección y Administración: GRAL.
CESAR DIAZ 1657, U. T. 59 - 3667 -
Bs. Aires.

Periódico de la Colectividad Yugoslava

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 032878.

AÑO (Leto) XI. BUENOS AIRES, 26 DE OCTUBRE (OKTOBRA) DE 1940 Núm. (Štev.) 184

NABOGNINA: Za Ameriko in za celo leto \$ arg. 6.-; za pol leta 3.50.
Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.

Gospodarski problemi v sedanji vojni

Ako hočemo razumeti sedanjo vojno z gospodarskega vidika, moramo v naglih skokih premeriti njene dosedanji razvoj na tem področju, pri čemer se seveda moramo omejiti le na kratek oris sprememb v medsebojnem razmerju gospodarskih sil, ne da bi se spuščali v nekatere važne podrobnosti, ki tvorijo poglavja zase v gospodarskem ozadju sedanje vojne. Tudi ne smemo misliti, da je dosedanji gospodarski razvoj za kulisami oboroženega konflikta že dosegel svoj višek ali ustaljenost, ki bi nam mogla biti merilo za kakršnekolik zaključke.

Obe vojni stranki sta gospodarskemu činitelju v sedanji vojni pripisovali že od vsega začetka največji pomen. Po dosedanjih rezultatih sodeč bi lahko domnevali, da je bila gospodarska zasnova vojne pri velesilah osi Rim-Berlin enostavnejša, a drznejša in temeljitajša od zasnove zapadnih zaveznic. Zlasti se zdi, da sta Nemčija in Italija svoje vojaško vojno vodstvo prikrojili vojnogospodarskim dejstvom, vojno gospodarstvo pa usmerili v smislu neposrednih vojaških zahtev. Iz vsega njunega postopanja je namreč razvidno spoznanje medsebojne odvisnosti zgolj vojaške in gospodarske pripravljenosti, kar je imelo za posledico tudi odgovarjajoče praktično postopanje. Diplomacija, gospodarska in vojaška veda so ves čas tesno med seboj sodelovale v zasledovanju skupnega cilja. Izhajajoč vojaško iz teorije o "bliskoviti vojni", sta svoji gospodarstvu že v mirnem času prilagodili vojnimi potrebami. Tudi politično-diplomatski problemi nevtralnosti in vojnih zvez je bil od njihju vojnogospodarsko vsestransko izkoriščen v pravilnem spoznanju, da velesila, ki gre brez materialno močnih zaveznicov v vojno in ki ne razpolaga nit z vojaškimi niti z gospodarskimi možnostmi, da bi si nevtralne države zagotovila kot svoje dobavitelje, nima nobenih izgledeov na uspeh v sodobni materialni vojni.

Tako se nam sedaj v vsem svojem pomenu odpira prevažna vloga, ki jo je Italija igrala v okviru osi Rim-Berlin kot "gospodarska pljuča" Nemčije. To nalogo je mogla Italija kot "ujetnik v Sredozemlju" samo toliko časa uspešno vršiti, dokler so ji bila vrata na široke oceane odprta. Za vstop v vojno se je zato v dogovoru z Nemčijo odločila šele, ko je bila Francija kot glavni kontinentalni nasprotnik obeh velesil osi Rim-Berlin tik pred zomom. Ko se je namreč kontinentalna faza vojne bližala svojem koncu, so bile za Italijo in Nemčijo vojnogospodarske prednosti italijanskega nevojskovanja manjšega pomena od oborožene intervencije. Gospodarsko ozadje sedanje vojne nam tako točno nakazuje potrebe, ki so Italiji narekovale prehode iz mirnega stanja v nevojskovanje, predvojskovanje in končno v vojskovanje.

Prav tako v naprej preračunana je bila pri obeh velesilah osi Rim-Berlin tudi izločitev Balkana iz vojnogospodarskega izredno važnega prostora po zaslugi Italije politično nevtraliziran, gospodarsko pa vključen v vojnogospodarski sistem obeh velesil. Končno je Nemčija tudi s Sovjetsko Rusijo sklenila gospodarski dogovor, ki je bil za Nemčijo tem pomembnejši, ker ima Rusija v svojih rokah kopno pot na Daljni vzhod in k Tihemu oceanu. Z vključitvijo Avstrije, češkoslovaškega protektorata in razdelitvijo Poljske, se je gospodarski prostor Nemčije že po-

Nemčija skuša pridobiti Francijo in Španijo za boj proti Angliji?

HITLER SE JE SESTAL Z LAVALOM IN Z GENERALOM FRANCOM — IZGLEDA, DA SO NEMCI SPREMENILI SVOJE NAČRTE IN NAMERAVAJO PRITI V AFRIKO PREKO GIBALTARJA — UGIBANJA O BALKANU

V zadnjih tedenskih pregledih političnih dogodkov v Evropi smo imeli priliko razpravljati o dozdevnem načrtu Nemcev za pohod preko Dardanelov, Sirije in Palestine v Egipt do Sueškega prekopa. Videli smo, da bi izvedba takega načrta pomenila hud udarec za Veliko Britanijo, ker bi ji prerezala važno prometno žilo z Indijo in Daljnim Vzhodom ter obenem spravila angleške vojne sile v Sredozemlju ob mosulski petrolej.

V zvezi s temi načrti, ki so se zdeli po okupaciji Romunske povsem verjetni, so se začele širiti najrazličnejše vesti o pretveznih pogajanjih za sklenitev vojaške zveze med Rusijo, Turčijo, Grško in Jugoslavijo, oziroma med zadnjimi tremi državami, brez Rusije. Ko so bile te vesti zanikane, so prišle v svet govorice, da je Rusija umaknila čete s Kavkaza in s tem "jazno namignila" Turčiji, naj se proti Nemcem junaško postavi. Drugi so hoteli vedeti, da je Rusija "odločno protestirala" v Berlinu zaradi vpadanja nemške vojske v Romunsko, da je dobila na svoje proteste nezadovoljiv odgovor ter da so se radi tega odnosi med Moskvjo in Berlinom tako ohladili, da bo moral von Ribbentrop, nemški zunanji minister brž obiskati Stalina, če jih bo hotel spet pogreti. Končno so nekatere časnikarske vesti zagotavljale, da je Rusija obljubila Jugoslaviji vojaško pomoč, če bi jo Nemčija ali Italija napadla. Vse te govorice in vesti so bile zanikane in ruska politika se tudi v preteklem tednu ni prav nič razjasnila, vsaj v javnosti ne.

"JUGOSLAVIJA SE JE PODVRGLA"

Radi takih in podobnih ugibanj je bil Balkan zadnje dni spet "v ospredju političnega zanimanja", kakor pravijo novinarji, in so zaradi tega listi mnogo pisali tudi o Jugoslaviji. Marsikateri izmed naših bralcev je najbrž pred nekaj dnevi kar debelo gledal, ko je v nekem tujkajšnjem dnevniku čital z debelimi črkami in čez celo stran natiskano vest, da se je Jugoslavija "pod-

prej znatno razširil.

Se pred italijanskim vstopom v vojno je Nemčija s svojim sunkom na sever naglo vključila v svoj gospodarski prostor Dansko in Norveško, obenem pa prisilila švedsko k radikalni spremembi svoje trgovinske politike. Že ob tem nemškem sunku so se na evropski celini kazali prvi obrisi tako zvane celinske zapore proti Angliji. Po zasedbi Nizozemske, Belgije in Luksemburške ter podpisu premirja s Francijo, ki postavlja vso zapadno francosko obalo pod nemško nadzorstvo, se je zaporna veriga podaljšala do Iberskega polotoka, kjer skuša sedaj Španija prevzeti vlogo Italije kot nevojskujoče se države. Tako je na vsej zapadni obali evropskega kontinenta preostala kot oporišče za Anglijo samo še Portugalska, ki pa je obdana s Francovo Španijo in brez prave svobode akcij. Razen tega je Anglija izgubila dragoceno sodelovanje s francoskim imperijem, tako da so se baze njene preskrbe povsod zelo oddaljile. Obenem s presmerjanjem njene trgovine na prekomorska področja pa se spet oživlja tudi podmorniška vojna. Tu je

prav tako je izgledalo, vsaj na prvi mah, kakor da so Jugoslavlani že pod protektoratom Tretjega rajha. No, in kaj je bilo? Listi so dobili vest, da je bil med Jugoslavijo in Nemčijo podpisan novi trgovinski sporazum, o katerem smo že parkrat pisali v našem listu. V zvezi s tem je vest naznajala, da je zunanji minister beo-

grajske vlade dr. Cincar Marković ob priliki podpisovanja pogodbe izjavil, da se bo pogodba spremenila "ne samo v gospodarsko, marveč tudi v politično sodelovanje" z Nemčijo. Vsakomur, kdor se je le količkaj zanimal za zunanjo politiko Jugoslavije v zadnjih letih, se je morala zdeti ta-le vest nad vse sumljiva in to tem bolj, ker so jo listi tolmačili kot jasno opredelitev Jugoslavije za osovino Berlin-Rim. In res je bila vest neosnovana. Zunanje ministrstvo v Beogradu je brž naslednjega dne, ko je izvedelo za to novico, objavilo uradno sporočilo, v katerem je povedalo, da so bile besede dr. Cincar-Markovića napadno ponovljenje. Minister namreč ni dejal, da bo pogodba privedla tudi do političnega sodelovanja z Nemčijo, marveč je rekel, da "je

Anglija v toliko zavarovana, ker razpolaga razen s svojo trgovinsko mornarico tudi z večino trgovskega brodogoja od Nemčije zasadenih držav, tako da je njeno trgovinsko brodogojstvo navzlic delovanju podmornic stvarno znatno večje kakor pred vojno.

Na drugi strani pa seveda ne smemo prezreti, da je evropski kontinent — zlasti po izločitvi Francije iz borbe — skoro v celoti gospodarsko navezan samo nase. Odprta mu je samo še kopna pot na Daljni vzhod, ki pa je pod nadzorstvom Rusije, medtem ko le s težavo še vzdržuje promet z Bližnjim vzhodom preko Turčije. Kolikor večja pa bo spričo tega za evropsko celino nevarnost gospodarske blokade od zunaj, tem bolj bo Nemčija načela svoje državne avtarkije skušala prenesti na ves evropski kontinent, kakor nam to v ostalem že napoveduje. Vojnogospodarska organizacija evropskih držav v službi velesil osi Rim-Berlin ter temu odgovarjajoča kontinentalna razdelitev delovnih sil stopata kot dva posebno pereča problema iz gospodarskega ozadja sedanjega razvoja vojne.

in Španije, morale biti zelo važne. Uradnih poročil o vsebini razgovorov niso objavili ne v Berlinu, ne v Vichyju, ne v Madridu. In tako so bili časnikarji spet navezani na ugibanja.

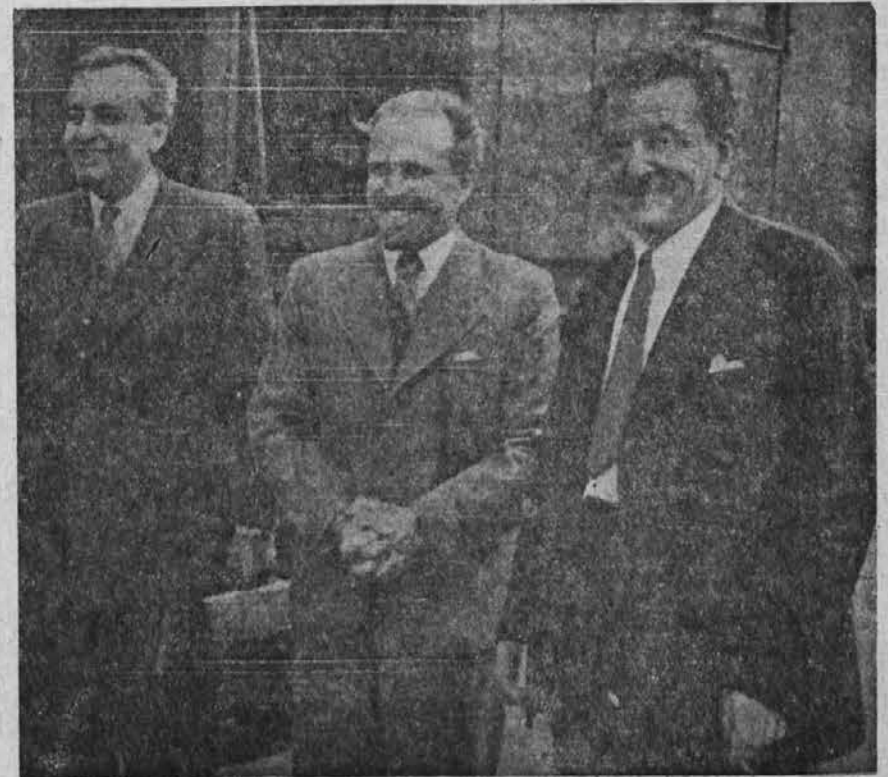
Kaj hoče Hitler? Ali se je odločil priti v Afriko skozi Gibraltar in hoče zato pridobiti Španijo za boj proti Angliji. V takem slučaju mora seveda Španiji nekaj obljubiti, nekaj ponuditi. Ponudil bi ji na primer lahko francoski Maroko. V ta namen bi bilo dovolj, da je francosko vladno postavil pred izbero: ali ugodi tej in najbrž še drugim zahtevam Nemčije in Italije, ali pa je premirja konec in bo nemška vojska zasedla vso Francijo ter bodo Nemci zagospodarili v njej kot zmagovalci v premagani deželi. Ali je pa morda Hitler začel snovati evropski kontinentalni blok — kakor trdijo nekatere od najnovejših vesti — ter hoče Francijo in Španijo pridobiti za to, da skupno z Nemčijo in Italijo "zahtevajo" mir od Anglije in ji zagrozijo s skupno akcijo, če ne bi hotela končati sedanje vojne?

Kakor smo že rekli, drugih možnosti za sedaj ni razen ugibanj. Morda je eno od teh ugibanj bolj verjetno, morda drugo, ena sama stvar pa izgleda gotova: da je Nemčija v svojem boju proti Veliki Britaniji naletela na takšne težave, da se ji njena vojna moč, ojačena po Italiji, ne zdi več zadostna in skuša zato pridobiti druge države za svojo stvar.

ANGLESKA VERA V ZMAGO

To bi potrjevalo optimizem, s katerim je bil prepojen govor, ki ga je angleški ministrski predsednik Churchill imel pred nekaj dnevi v radiu za francosko javnost. Z veliko samozavestjo je zagotovil, da je poraz Nemčije neizogiben in da bo Anglija, prej nego se ljudem dozdeva, napadla nemško vojno silo tudi na evropski celini. Tedaj bo — tako je zatrjeval Churchill — tudi Franciji in drugim zaslužnjem državam zasijala spet svoboda in prišel bo čas za obračun z Italijo.

Ali je bil ta govor samo vlivanje poguma, ali izraža prepričanje v končno zmago, ki se naslanja na dejstva? Če je res, kakor zagotavljajo poslednje vesti, da bo Hitler "v imenu kontinentalne Evrope", t. j. tudi Francije in Španije, ponudil mir Veliki Britaniji, bomo dobili odgovor na to vprašanje v najkrajšem času. Kajti jasno je, da bodo Angleži odbili takšno mirovno ponudbo le, če so prepričani, da bo zmaga njihova.

Zbližanje Jugoslavije z Rusijo. Slika nam predstavlja naša zastopnika v Moskvi: z leve je V. Marković, poslaniški svetnik, v sredini pa poslanik dr. Milan Gavrilović

Članski sestanek društva "Edinost" v Cordobi

Slovensko delavsko podporno društvo "Edinost" v Cordobi

V a b i

Vse cenjene rojake in rojakinje na članski sestanek, ki se bo vršil v nedeljo, dne 27. oktobra 1940 ob 4 uri popoldne, v društvenih prostorih, ulica León Finedo 457, na Alberdi, v hiši tov. Josipa Francetič.

Dnevni red:

1) Predlog predsednika za izbiro zemljišča kjer naj bi se gradil društveni dom, tako da bo večini ustrežen, ter ne bo pozneje kakega nesoglasja.

2) Prečitane društvenih pravil in mogoče spremembe teh pravil po volji članstva.

3) Odobritev pravil.

4) Volitev novega tajnika, ker je dosednji tajnik odšel po svojih opravilih iz Cordobe.

5) Raznoterosti.

Rojaki in rojakinje v Cordobi!

Vendar je prišel enkrat čas, da smo se po tolikih sestankih končno združili. Naši dve društvi "Iskra" in "Jugoslovansko podporno društvo", bosta odslej kot ena celota delovala na društvenem polju našega izseljenstva in v prosep vsega članstva.

Ponovno vabimo vse člane, da se udeležijo tega sestanka, ker je sestanek velike važnosti za korist našega izseljenkega življenja.

Za Odbor: podtajnik Franc Petelin

Z družabne zabave jugoslov. društva "Samopomoč Slovencev"

Kakor je bilo javljeno potom oglasa v Slov. listu, se je vršila 12. oktobra na Avellanedi društvena zabava. Obisk je bil prav dober in so poleg članstva ter njih družin obiskali zabavo tudi številni zanimanci in prijatelji društva, čeravno na sporedu ni bilo javljeno drugega kakor ples.

Bogat pa je bil srečolov, ki je vseboval nad 40 dobitkov, in "amerikanska dražba", za katero je bilo posebno veliko zanimanje.

Godba je bila že ne prvovrstna, vendar precej dobra, ki je bila deloma iz društvenih članov, deloma njihovih prijateljev. Da bo ista popolnejša, pripravljajo društveni godbeni odsek popoln orkester, pod vodstvom tov. Viktorja Centriha, ki se je pokazal že ponovno pravi vesela in zelo požrtvovalen član.

Društveni odbor se tem potem najlepše zahvaljuje vsem darovalcem dobitkov, predvsem pa gostilničarju Emiliju Živcu, ki je že ponovno dal lepa darila za srečolov. Istotako našim brklim dekletom, članicam, ki so srečke prodajale od katerih se je najbolj izkazala Danica Remeč, naša mlada Litijčanka, kakor tudi druge: Anica Kuhas, Sonja Golja, Angela Trampuš, Katica Mlakarjeva in Lojzka Znidaršičeva, katera je največ pomogla k lepemu aspehu. Zahvaljuje se odbor tudi drugim, ki so se na ta ali oni način žrtvovali v društveno korist.

Zabava je pokazala, da je za dru-

štvo veliko zanimanje. Ne le samo resnih mož in fantov, ampak tudi žen in mladih deklet, brez katerih ni misliti dobrega društvenega delovanja in napredovanja.

Za Odbor: A. Podlogar.

Zahvala

"Slovenski dom" se vsem, ki so na prireditvi sodelovali, kakor tudi darovalcem dobitkov za srečanje, ki so tako pripomogli k lepemu uspehu, najlepše zahvaljuje.

IZ UREDNIŠTVA IN UPRAVNOSTVA

Prihodnji teden "Slovenski list" ne izide, ker ima november pet sobot. Prosimo, da to vpoštevate ter ne reklamirajte. Vse druge sobote pa bo list izšel.

KOLENDAR 1941

Okoli 15. novembra izide Kalendar za leto 1941. Prosimo torej vse, ki se mislijo naročiti naj to čim prej napravijo ter pošljejo \$ 1.— oziroma 1.30, če hočejo Kalendar po pošti. Najprimernejše je, da se tisti, ki skupaj živijo tudi skupaj naročijo. Imamo v zalogi še nekoliko izvodov od leta 1937. Ako kdo želi, naj nam pošlje 70 centavov v znakah, na kar mu bomo poslali en star izvod.

Uredništvo Kalendarja.

Naslov: Andrej Škrbec, C. C. 171, Buenos Aires.

Skupina udeležencev odkritja. V sredi minister g. dr. Izidor Cankar

DOMAČE VESTI

NOV GROB V DOMOVINI

Meseca maja je umrla v Selu na Vipavskem posestnica Jožefa Maiti, ki je do svoje smrti imela tudi pekarsko in gostilniško obrt.

Pokojna Maiti zapušča doma 2 hčeri, ki sta že poročeni ter mnogo sorodnikov. Nekaj njenih sorodnikov se nahaja tudi tukaj v Argentini.

Naj bo pokojnici lahka domača zemlja, preostalim pa naše sožalje!

ŠE EN GROB

Istotam in istega meseca je umrl tudi Ivan Pečenko. Pokojni Pečenko zapušča štiri sinove in eno hčer. Dva sina se nahajata doma, dva pa tukaj v Argentini, ki sta naročnika Slovenskega lista. Hči, ki je že vdova, živi pa v Trstu.

Razum svojih otrok zapušča pokojni tudi številne sorodnike, od ka-

terih so nekateri tudi tukaj med nami.

Naj počiva v miru!

Zalostnim preostalim pa naše sožalje!

GIBANJE PARNIKOV

V četrtek je priplul španski parnik "Cabo de Hornos".

Na poti sem pa je še par angleških prevoznikov.

Prejšnji petek je odplul nazaj proti Evropi angleški parnik "Almeda Star".

Kdaj kreni proti Evropi "Cabo de Hornos", še ni znano.

Iz Evrope, kakor je razvidno dospe malo parnikov, pač pa so zelo gosti iz Sev. Amerike.

MORNARJI POTOPLJENEGA GRŠKEGA PARNIKA

V ponedeljek so bili pripeljani na angleški tovorni ladji "Ena de Larrinaga" mornarji grškega tovarne-

ga parnika "Antonio Chandris", kateri je bil v noči 7. septembra na Južnem Atlantiku od neke, baje nemške ladje potopljen. Teh mornarjev, ki so bili pripeljani sem, je deset.

Grški parnik je bil na poti proti Buenos Airesu, obložen s premogom. Na poti, že v Južnem Atlantiku, ga je ustavila neka ladja ter zahtevala, da se vkreajo v rešilne čolne, katerih je bilo troje.

Ko so bili že vsi v čolnih, je neznan ladja njihov parnik s topovskimi streli potopila.

Celih 27 dni so ti grški mornarji begali po morju, dokler jih ni strašnega trpljenja rešil angleški parnik Ena od Larrinaga. Vseh rešenih mornarjev je bilo 23, eden pa je bil mrtev. Strašno trpljenje na morju mu je vzelo moči.

Mrtveca in 13 mornarjev je bilo na njihovo željo izkrenanih v Rio de Janeiro, 10 pa kakor samo gori omenili je bilo pripeljanih sem.

Grške oblasti, ko so bile o tem obveščene, so se takoj pozanimale za te nesrečneže ter so obljubile, da jih prevzamejo v svojo oskrbo.

"SLOVENSKI DOM"

Gral. César Díaz 1657 — U. T. 59 (Paternal) 3667 — Buenos Aires

PROSTORI: odprti za članstvo vsak dan od 7. ure zvečer naprej, ob nedeljah in praznikih pa ves dan.

PEVSKE VAJE: vsak petek in nedeljo.

DRUŠTVO PRIREJA: domače zabave in večje kulturne prireditve ter nastopajo zbori in solisti od časa do časa na jugoslovanski radio-utri.

DRUŠTVO RAZPOLAGA: s kakimi 900 knjigami ter se prečita letno okrog štiristo.

DRUŠTVO RAZPOLAGA: s krogliščem ter drugimi igrami za moške, ženske in otroke.

POSTANI ČLAN tudi ti ter sodeluj in poslužuj se v društvu onega, za kar čutiš največ veselja!

Argentinske Vesti

PONESREČEN BEG JETNIKOV V VILLI DEVOTO

V sredo popoldne so poskušali oprostiti se jetniških zidov: Elías Berg, Juan Dufour, Sergio Paz in Romuado Gonzales. Sreča pa jim ni bila mila. Prišli so na strel policaju Prolu, ki je z gotovim ciljem zadel Paza, da se je smrtno ranjen zvrnil. Zadet je bil tudi Dufour. Ostala dva sta se podala.

Ustreljen pa je bil tudi policaj Justino Gamba, katerega je ustrelil Paz.

ZA POMOŠČENJE POLITIČNIH JETNIKOV V ŠPANJI

Zadnje dni je bil v Španiji na smrt obsojenih več političnih jetnikov.

Da bi se smrtna kazen ne izvršila, so poslali tukajšnji poslanci vseh strank generalu Francu brzojavko, v kateri ga prosijo, da jetnike pomilosti.

Kakor je znano, je bil Companys, predsednik Katalonije pred kratkim ustreljen.

Te smrtno obsodbe bi dale misliti, da se hoče Franco iznebiti nevarnih ljudi ter vstopiti v vojno.

ODKRITJE SPOMINSKE PLOŠČE KRALJU ALEKSANDRU I.

V nedeljo je bila v Pantheonu Jugoslovanskega društva vzajemne pomoči odkrita spominska plošča kralju Aleksandru, ki je v Marseju tragično umrl za svoj narod. Spominska plošča je bila postavljena na pobudo Sokoia Dock Sud-Boca.

Odkritja te plošče se je udeležilo veliko število izseljencev in zastopnikov naših društev. Zastopana so bila naslednja društva: Sokol Dock Sud-Boca, Sokol Buenos Aires I, Jugoslovanski Klub, Jugoslovansko šolsko združenje, šolsko društvo Dock Sud, šolsko društvo La Paternal, Slovenski dom, Jugoslovanski dom, Jugoslovansko društvo vzajemne pomoči.

Spominsko ploščo je odkril starosta Sokola Dock Sud-Boca Branišlav Milosavljevič, ki je imel pomemben priloženostni govor.

Za njegovim govorom je prevzel besedo Aleksander Burič, predsednik Jugosl. društva vzajemne pomoči, čigar last je grobnica in v kateri je sedaj postavljena plošča in v kateri se je že nahajala žara z zemljo, ki je bila prinesena z Oplencia, kjer počivajo zemeljski ostanki kralja Zedimitelja. Predsednik je rekel med drugim, da društvo rado sprejme

ploščo v svojo grobnico in jo bo tudi skrbno čuvalo.

Po končanem govoru predsednika Buriča, je prevzel besedo minister g. dr. Izidor Cankar, ki je rekel:

Dragi jugoslovanski bratje!

Dolžnost mi je kot predstavnika naše zemlje, da se zahvalim Sokolu Dock Sud Boca na tem velikem dejanju, odkritju spominske plošče, našemu velikemu Kralju. Mislim, da to delo, katero je že samo na sebi veliko ima sedaj še veliko večji pomen, v teh težkih časih, ko jih preživlja vsa Evropa in tudi naša domovina, da je ta čin dokaz vašega patrijotizma. V tej lepi zemlji, ki je bila do sedaj izvzeta te vojne, vi ste s tem dejanjem pokazali svojo ljubezen za našo domovino. Starosta Sokola Dock Sud-Boca je z lepim govorom in globokim čustvom opisal, kako je ljubezen vas vseh globoko uklesana v vaših srcih do Jugoslavije. S tem ste dokazali ljubezen do domovine in svojo vero v njo, kakor tudi upanje, da bo naša zemlja brez večjih težkoj prestala to težko dobo.

Po govoru g. ministra je še naraščajka Sokola Dock Sud-Boca deklarirala pesem "Mrtvem Kralju", nakar je bila svečanost končana.

SPOMIN NA MRTVE

Dne 1. novembra, na dan Vseh Svetnikov, se bomo zbrali ob 4. uri popoldne v grobnici Jugoslovanskega društva vzajemne pomoči na Chacariti, v jugoslovanski grobnici peli žalostinke.

Pevci, ki bodo na Vseh Svetih ob 4 uri popoldne na Chacariti, v jugoslovanski grobnici peli žalostinke.

cariti, kjer se bomo spominjali naših umrlih.

Ob tej priliki bo zapel moški zbor žalostinke.

ZE DRUGA ANGLEŠKA VOJNA LADJA V TUKAJŠNJEM PRISTANIŠČU

Visredo je dospela v tukajšnje pristanišče že druga angleška bojna ladja, ki spada k eskadri, ki ima službo v Južnem Atlantiku. Vojna ladja se imenuje "Entrepise".

Ta bojna ladja ima 577 mož posadke. Je oborožena z 7 topovi, dalje s topovi proti letalom in torpedi. Na krovu ima tudi en letalo.

Objave poslaništva

Avda. de Mayo 1370/III.

Kr. jugoslovansko poslaništvo išče in poziva, da se javijo sledeči izseljenci:

Okiljevič Petar iz Krtola. Leta 1931 se je zglasil iz Buens Airesa.

Kostič Ivan tudi iz Krtola.

Šoški Antun iz Velike Trnovice. Leta 1937 je stanoval na Dock Sudu, ulica Londres 1569.

Kolar Šandor iz Vrhovea. Leta 1929 je bil njegov naslov: San Martín 666 — Buenos Aires.

Urlič Ivan in Jožo iz Zaostroga. Leta 1923 sta živela v Buens Airesu, ulica Lamadrid 272, Boca.

Elena Alfiaro de Vilagra.

Uvodič Mate pok. Ante iz Klisa. Živel je menda nekaj časa v mestu Santa Isabel, provinca Sta. Fe.

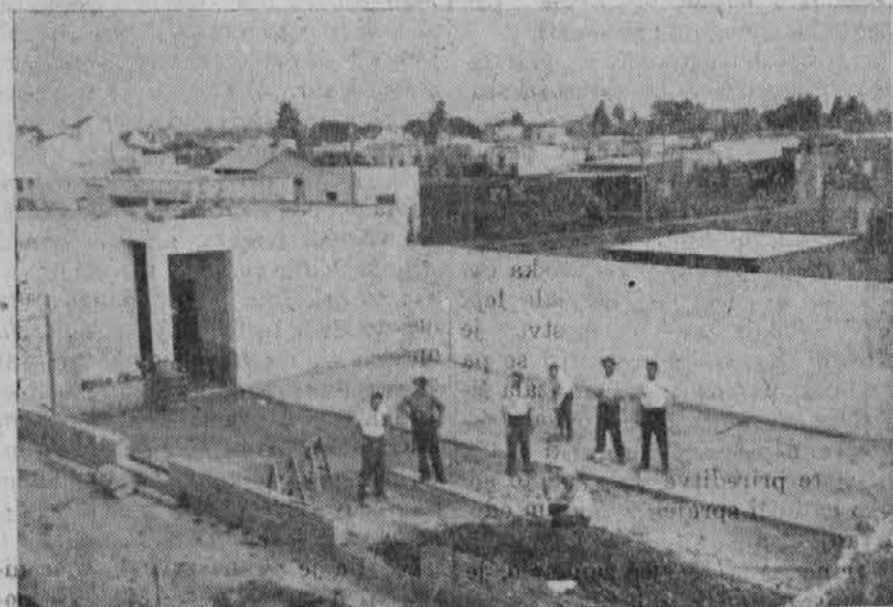
Barbarić Dominik pok. Nikole iz Klobuka. V Argentino se je priselil 1927 leta ter se sploh ni nikdar svojcem javil.

Kr. poslaništvo prosi tudi izseljence, da mu sporoče, če jim je kaj znano o Francu Lipoščaku, ki je živel na Avellanedi, a umrl 21. maja 1940 leta v Buenos Airesu.

Star je bil 35 let.

Kdor bi od rojakov vedel za katerega imenovanega, naj blagovoli sporočiti poslaništvu.

ALI SI ZE PRIDOBIL NOVEGA NA ROČNIKA?

člani društva "Triglav" v Rosariu 10.

pri delu plesišča, ki bo otvorjeno novembra.

Vesti iz organizacij

Prireditve "Slovenskega doma"

V NEDELJO 17. NOVEMBRA: DOMAČA ZABAVA v društvenih prostorih, ulica Gral. César Díaz 1657.

V NEDELJO 1. DECEMBRA, katerega dne praznujemo "Izseljenski dan" in "Zedinjenje" se bo vršila proslava teh dveh dnevo v ulici Alsina 2832.

SILVESTROV VEČER se bo vršil letos tudi v dvorani ulice Alsina.

Prireditve "Slovenskega doma"

Prireditve "Slovenskega doma", ki se je vršila v nedeljo 20. t. m. je bila prav dobro obiskana. Zavedali so se posetniki prireditve, da se gre za "Slovenski list", katerega je treba podpreti in ponovno postaviti na noge, zato so se tudi v tako veliki

Marijalinčka Jakusova iz Berissa, izborna pevka in deklamatorka iz Berissa.

kem številu prireditve udeležili. Pa ne samo radi lista samega, ampak tudi lep spored jih je privabil. Na prireditvi smo opazili naše stare znance, ki so se nam iz gotovih vzrokov odtujili. Tudi oni so čutili potrebo, da se listu pomaga.

Kakor rečeno je bila prireditve skoro nepričakovano dobro obiskana, čeprav je imelo ta dan prireditve tudi drugo društvo.

Spored se je hitro vrstil, le žal, da se je z izvajanjem skoro celo uro bolj pozno začelo, posebno še, ko bi se lahko začelo prej.

Ves spored je občinstvu ugajal, tako petje zborov, kakor solistov, ples paternalskih deklet, katerega je občinstvo zahtevalo ponoviti in deklamacije malih deklic iz Berissa.

Lahko je tistim materam žal, ki niso prišle s svojimi otroci na to prireditve, da bi njihovi otroci videli in slišali deklice iz Berissa, kako znata govoriti in se kretati na odru. Marsikaj bi se otroci od teh deklic navadili.

Kar se tiče igre je bila dobro igrana, pa saj je bila tudi v najboljših rokah. Žal pa, da povečini posetniki igre niso razumeli.

Prireditve je torej v vsakem oziru dobro uspela, zakar gre seveda mnogo zahvale posetnikom, ki so se je v tako velikem številu udeležili. A opazili nismo onih, kateri bi se ob takih prilikah morali pokazati med nami. Izrazil se je nekdo celo tako: "sami mi reveži moramo podpirati list".

Praznik Zedinjenja

Svobodni bratje v domovini, kakor tudi mi izseljenci proslavljamo vsako leto praznik Zedinjenja. In tudi letos ga bomo. Saj pa tudi je v tem burnem času, ko narodi padajo pod silo močnejšega v robstvo, važno in pomenljivo, da še prav posebno letos spominjamo dneva, ko smo postali Slovenci, Srbi in Hrvatje svobodni, ko smo se združili v enotno narodno državo Jugoslavijo. Niso sicer bili deležni te svobode vsi, še mnogo tisočev je naših bratov in sester, ki ječe pod tujim jarmom, ampak tudi za to bo prišel dan svobode.

Slovenski dom bo praznoval letos Zedinjenje v nedeljo 1. decembra v dvorani XX. Setiembre.

Da bo proslava čim lepša in sijajnejša, se že sedaj Slovenski dom vneta zanjo pripravlja. Spored, ki ga bo ta dan dalo društvo na oder bo pester in raznovrsten. Poleg igre bo petje moških in mešanih zborov naših društev. Nastopi solistov, deklamacije in plesni nastopi deklet.

Videli bomo na tej proslavi tudi naše šolarke, ki se nam bodo predstavile in še mnogo drugega.

Pripomnimo, da bomo ta dan proslavljali tudi "Izseljenski dan", ki ga tudi v domovini ta dan praznujejo. Ker se ta proslava tiče torej nas samih, je popolnoma pravilno, da ta praznik obhajamo.

Zato opozarjamo že sedaj vse rojake in rojakinje tako iz mesta, kakor iz okolice, da se teh proslav gotovo udeležijo.

IZ ROSARIA

OTVORITEV PLESIŠČA

Dne 10. novembra se bo vršila slavnostna otvoritev plesišča društva "Triglav", katerega so si člani z velikim trudom in požrtvovalnostjo zgradili.

Domača zabava

V SLOVENSKEM DOMU

V nedeljo 17. novembra se bo vršila v društvenih prostorih, ulica Gral. César Díaz 1657, lepa domača zabava.

Na sporedu bo igra, pevske točke moškega in mešanega zbora ter razne druge zanimivosti.

S prireditve "Slovenskega doma"

Kakor je bilo preje napovedano, se je vršila minulo nedeljo 20. t. m. prireditve "Slovenskega doma", katere dobiček je bil za tiskovni sklad "Slovenskega lista". Še znajo nekateri za moj naslov, ker spomnili so se name in mi poslali vabilo s pri-

Sonja Matkovičeva iz Berissa, mala umetnica, ki je nastopila na naši prireditvi.

pombo, naj "brez drugega" pridem na prireditve. Nekam čudno se mi je zdelo, da pride vabilo za slovensko prireditve na moj dom, saj se kaj takega že skoraj prav lep čas ni dogodilo. No, to seveda ni nič čudnega, saj je mnogo Slovencev tu, ki se zanje ne ve; k takim se seveda tudi sam prištevam.

Odzval sem se vabilu in v nedeljo popoldne, ker sem bil že pozen, sem prav pohitel, da bom točen. Že v bližini dvorane sem se pa domislil, da moram vpoštevati "slovensko točnost". In glej, res, začeli so z izvajanjem sporeda celo uro pozneje, čeprav bi lahko bili prireditelji bolj točni, saj je bila dvoje rana ob napovedani uri že do polovice zasedena. Mnenja sem, da bi bilo treba na vseh naših prireditvah prijeti z izvajanjem sporeda točno, neglede na udeležbo; le na ta način bi bili vsi oni udeleženci, katerim je količkaj mar za spored, zmerom točni. Med izvajanjem sporeda se je dvorana popolnoma napolnila in mnogi so celo ostali brez sedežev. Prav lahko potrdim, da je bila prireditve res dobro obiskana, česar nisem pričakoval.

Najprej je nastopil mešani zbor "Slovenskega doma" pdo vodstvom Cirila Jekšeta in je zapel Ferjančičevo "Planinaria", ki nam je še precej ugajala. Dobro se je tu izkazala solistinja Zofka, le škoda, da ni

Denarne pošiljke z zračno pošto obavljamovnovič redno in gotovo Jugoslavanski Oddelek.

Za vsako bančno operacijo, katero nameravate, boste dobili pri nas najtočnejša pojasnila od izvežbanih uradnikov, ki govore Vaš jezik.

Glavno Ravnateljstvo naše banke je že nekoliko časa na ameriškem ozemlju. Pridite osebno ali pišite vedno z vsem zaupanjem na

JUGOSLOVANSKI ODDELEK

BANCO HOLANDES UNIDO
SUCURSAL BUENOS AIRES
CASA CENTRAL: 25 DE MAYO 81
AGENCIA N° 1: CORRIENTES 1900
DIRECCION GENERAL: CURAÇAO

bil z njo bolj harmonično povezan ves ostali zbor. Zelo težko Vasiljevo "Katricco", katera pesem zahteva res dobrih pevcev, je zapel moški zbor in je tudi deloma zadovoljivo rešil svojo nalogo. Pridni baritonist Slavko Furlan je dobro zapel Vilharjevega "Mornarja", le škoda, da so na klavir preglasno spremljali pevca. Čeprav sta Lazarič in Mihačević dobro zapela solospve, so občinstvu že manj ugajali; že mnogokrat smo opazili, da našim ljudem ugajajo bolj slovenske pesmi in ksteljanske le, če so že dobro znane v javnosti. Res težke naloge je imela Zofka Sulič, pa jih je vse dobro rešila. Vsem je ugajala pesem "Indijanska ljubezen", ki sta jo pela z Lazaričem, čeprav na koncu pesmi ni bila kos zahtevanim višinam. Dobro je zapel trio in mu je občinstvo burno aplavdiralo. Prav posebno nas je Zofka zadovoljila z Volaričevim "Pogledom v nedolžno oko", ie v bodoče bi priporočal pevki manj kretenj, ker te pri petju mnogo ovirajo. Za Zofko Suličovo je nastopil mešan zbor "Slovenske Krajine" z Avellanede. Zapel je Saternejevo "Nazaj v planinski raj" in "Slovenski Krajini". Ta zbor je šele nanovo sestavljen in reči moram, posebno če to upoštevamo, jako dobro zapel.

Kar pa je mene in sploh vse občinstvo iznenadilo, je bil nastop male Sonje Matkovičeve iz Berissa. Z res lepimi in pomenljivimi deklamacijami: "El Soldado, queagoniza", "La piedra" in "La Gitana", izkazala se je popolna umetnica, tako v nastopu kakor v besedi. Posebno je občinstvu ugajala v deklamaciji Ciganka, ter je zahtevalo ponovitev, žal pa se radi poznega časa ni moglo ugoditi.

Od takih nadarjenih otrok pač smemo še mnogo pričakovati. Tudi njena prijateljica Marijalinčka Jakusova se je dobro izkazala z deklamacijo "La easita". Prav posebno lepo pa je zapela pesem "Kuharica" in "Zajček in Lovec". Občinstvo jo je za njena izvajanja nagradilo z obilnim ploskanjem.

Nastopila so nato Paternalska dekleta, ki so umerjeno izvajala lepi ples "Valčkov čar". Občinstvo je zahtevalo ponovitev plesa, ni se pa to zgodilo, pač pa se je prikazala živa slika, ki so jo predstavljala dekleta, z napisom "Slovenski list", pomen te prireditve. Pa tudi to sliko so navzoči sprejeli z burnim odobravanjem.

Kar me je pa največ zanimalo, je bila uprizoritev endejanke "Satanova maska" v režiji K. Tišlarja. Ne bom tajil, smatram ga za najboljšega režiserja, kar jih tu imamo. Tudi ne bom nič pretiraval, če po-

vem, da je prav on tisti, ki sva si nekoč tekmovala v uprizorjanju iger na naših odrih. Kritiko in oceno o tem tekmovanju pa moramo seveda prepustiti drugim. Z uprizoritvijo zadnje "Satanove maske" je dosegel lep uspeh. Režija dobra, saj je režiser izčrpal vse zmožnosti. Posebno dobro je pazil na pravo izgovornjavo slovenskega jezika, ki se včasih radi režiserske nesposobnosti ne upošteva. Ne bom tu razpravljal o nastopih posameznih igralcev pri

Vence Lazarič in Zofka Sulič, ki sta nastopila v dvospvevu "Indijanska ljubezen"

"Satanovi maski", ker vso so več ali manj dobro rešili svoje naloge. Režiser je sam nastopil v glavni in težki vlogi gledališkega ravnatelja, prav zanimivi in močni oderski podobi. V začetku prav dober, pozneje malo preveč pretiravaajo, resda tudi nekoliko prehrupen, večkrat ob koncu tudi pretih in včasih malo negotov. Dobro bi bilo, da bi se v igri kaj skrajšalo (kot imajo navado gledališki ravnatelj!), posebno v prizorih, ki jih pred ravnateljem igra Luba in podobno. Igrica je res lepa, vsebina bogata, prizori napeti in se brž odigravajo in izpreminjajo. Vse to nekoliko prisili gledalca, da napeto sledi igri do konca. Oder in oprema na mestu in istotako tudi oblike. Šminkanje izvrstno. To stroko lahko prištevamo k umetnosti in kdor se je oprime, naj pazi, kaj dela, ker zgodi se večkrat, da se lotijo šminkanja ljudje, ki o tem niti pojma nimajo.

Sledila je plesna zabava, kjer nisem bil navzoč. Upam, da je vse poteklo v najboljšem redu in dobrem razpoloženju.

Nasvidenje v bodoče!
Slavko Savo

Planinski film z argentinskih gorskih velikanov "GREMO NA AKONKAGUO"

bo osrednja točka lepe prireditve, ki se bo vršila v

nedeljo 3. novembra

ob 16 uri v dvorani SAN JOSE v ulici

Azcúenaga 158.

Na filmu bomo spremljali Linkovo ekspedicijo in bomo videli rajnega g. Jožeta Kastelica, ki ga je tedaj vzela Akonkagua. Zaživele bodo pred nami tudi naše planine in daljni spomini

VSTOPNINA: Odrasli \$ 1.—; mladina do 12 leta \$ 0.50.

Slovenci doma in po svetu

VESTI IZ PRIMORSKE IN JUGOSLAVIJE

PODROBNOSTI O VELIKI NESREČI V TRSTU

vilka Trst, avgusta, 1940. — Zадnja številka našega lista je prinesla kratko vest o nesreči, ki se je zgodila v Trstu in ki so jo prinesle tuje agencije. Sedaj povzemamo po pisanju tržaških listov sledeče podrobnosti: Nesreča se je zgodila v tovarni strojev pri Sv. Andreju. V livarni kovin je nenadoma počil ventil. Šest delavcev je bilo pri tem težko opečeno od litnega železa. Pri tem se je razvil tudi majhen požar, ki pa je bil takoj pogasjen. Vseh šest delavcev je bilo takoj prepeljano v bolnišnico, kjer jih je pet v kratkih presledkih umrlo. Umrli so: Josip Forza 41 let, Salvatore Parasucco 43 let, Mihael Riccardi 33 let, Ivan Manfreda 57 let in Peter Višnjavec star 33 let. Stanje šestega delavca, to je Franca Bizjaka, starega 30 let, ni vzmernirajoče in zdravniki upajo, da ga bodo rešili. Žrtvam so napravili zelo lep pogreb; ki se ga je udeležilo ogromno število tržaškega ljudstva.

NESREČA NA MORJU

Zaradi močne burje je prišlo na morju nedaleč od Rogoznice pri Omišu do hude nesreče, v kateri je našel smrt Gregor Jager, upokoje ni višji revizor, star 63 let, po rodu iz Rojana pri Trstu. Jager je živel v Splitu s 35-letno Mileno Avguštinovo iz Ljubljane. Že pred mesecem se je podal Jager v Mileninem spremljevanju s svojo majhno jadrnico na križarjenje vzdolž jadranske obale. Pri Makarski je naenkrat začela razsajati močna burja.

Ladjico je ponči prevrnilo in oba sta se krepko držala na valovih skoro do jutra, ko je Jager izginil v globini. Mileno Avguštinovo so pozneje rešili.

KAZNOVANE MLEKARICE

Trst, avgusta 1940. — Kaznovane so bile sledeče mlekarice, ker so prodajale slabo mleko brez predpisane odstotka maščobe: Ogrin Sabina iz Dekanov, Glažar Marija iz Loke, Kermac Alenka iz Marezig, Petelin Marija iz Devina, Mavhinja, Bonac Antonija iz Šmarja nad Koprno, Furlan Ana iz Cernotov, Košanc Antonija iz Dekanov, Čuk Milena in Mihalič Josipina iz Doline, Kocjančič Marija iz Sv. Marije Magdalene.

ZOPET NESREČA S STRELIVOM

Trst. — V zelo težkem stanju so prepeljali v tržaško bolnišnico 11-letnega šolarja Angela Rutarja iz Novega grada v Istri. Deček je imel številne rane na obrazu, prsih, zmečkano levo roko in ranjeno oko. Oče, ki ga je spremljal, je povedal, da se je njegov sin igral v nekem gozdu v bližini Novega grada, kjer je našel neeksploziran projektil. Ker ni vedel za veliko nevarnost, je pričel deček točiti po predmetu s kamenom, dokler ni nastala eksplozija. V bolnišnici so izjavili, da je le malo upanja, da bi deček ozdravil.

AVTOMOBILSKA NESREČA PRI GORICI

Gorica. — Uradna italijanska agencija poroča, da je pri ponočni vožnji tovornega avtomobila, na katerem se je vozilo 15 delavcev, prišlo do nesreče na ovinku blizu Gorice, ter da se je avtomobil prevrnil v 50 m globok prepad. Pri tem je bilo ubitih 5 oseb, ranjenih pa 12, med njimi tudi šofer in njegov pomočnik.

Podrobnosti kakor tudi kraj in imena ponesrečenecv še niso znana.

LETINA NA VIPAVSKEM

Vipava. — Naši kmetje se zelo pritožujejo nad izredno deževnim vremenom letošnjega leta. Ker ni zadosti drugih nadlog, pa še vreme nagaja skoraj dan za dnem tako, da so le z največjo težavo pospravili letošnjo košnjo. Od žita najbolj kaže turščica, ki ji mokro vreme zelo prija. Pri trti, temu najvažnejšemu pridelku naše doline, pa je nasprotno. Če se v kratkem vreme kaj ne izboljša, ni pričakovati, da bi pridelali kaj dosti vina, da o kvaliteti ne govorimo, ker letos prav za prav lepe in tople dni, kar jih je bilo, lahko kar na prste seštejemo, za trto pa nastopa sedaj najvažnejši čas zoritve, za kar nujno rabi malo več sonca in vročine. Pri poljedelnosti tudi delovnih moči, tako skih delih se opaža precejšnje poda v splošnem za kmeta ne bo letos kaj prida letine.

Ta vest je radi sedanje neredne pošte zakasnila.

PETLETNICA BANOVANJA

Dne 13. septembra je potočilo 5 let, odkar je nastopil mesto bana za dravsko banvino dr. Marko Natlačen. Pred njim je banoval dr. Marušič, naš primorski rojak, doma iz Gorice.

Tudi sedanji ban, dr. Natlačen je naš rojak iz Primorske. Doma je iz Manč pri Vipavi, kjer ima njegov brat Janez lepo posestvo, ki je bil med vojno gerent občine, pod katero so spadale tudi Manče.

Za gerenta, oziroma upravitelja občine je bil tudi po vojni, ko je italijanska oblast odstavila od občana izvoljenega župana Kristijana Nabergoja in na njegovo mesto zopet imenovala Natlačena.

S preureditvijo občin, pa je prenehal biti načelnik občine Lože, ker je ta padla pod vipavsko občino. Za načelnika, oziroma podestá pa je bil imenovan Italijan.

Nova pota jugoslovanske zunanje trgovine

Ravnatelj ravnateljstva za zunanjo trgovino dr. Rudolf Bičanič je sprejel časnike ter jim dal daljšo izjavo o ukrepih, s katerimi se bo preosnovala naša zunanja trgovina.

Med drugim je dr. Bičanič poudarjal, da je danes najvažnejše

vprašanje ne samo v Jugoslaviji, temveč v vsej Evropi, gospodarsko vprašanje. V vseh evropskih državah se opaža jasen in viden razvoj opuščanja starih liberalnih načel in prehod v večji ali manjši meri na sistem diriganega gospodarstva. Naša država je najintenzivnejše povezana z državami, ki imajo dirigirano gospodarstvo — Nemčija in Italija. Da bi mogla tudi nadalje ostati v gospodarskih odnosih s tema državama, mora tudi sama preosnovati svoje gospodarstvo in se približati sistemu gospodarstva njenih sosed. Po uredbi o zunanji trgovini se bodo ustanovile gospodarske zajednice izvoznikov in uvoznikov ter v zunanji trgovini ne bodo več nastopali direktno poedinci, kakor doslej, temveč organizacija kot celota. Dr. Bičanič je zatrdil, da se bo ves razvoj postopoma razvijal in organizacije se bodo ustanovile najprej pri tistih strokah, ki so najvažnejše za državo kot politično in gospodarsko zajednico. Na vprašanje, kakšen je položaj obstoječih gospodarskih organizacij in če bodo te ostale, je dr. Bičanič izjavil, da bodo obstoječe gospodarske organizacije vsekakor ostale, le da se bodo spremenile v toliko, kolikor ne bodo odgovarjale namenom nove gospodarske politike. Ko pravimo, da prehajamo na načrtno gospodarstvo, tedaj vedno želimo, da bi se ta razvoj izvršil ob sodelovanju z obstoječimi gospodarskimi organizacijami, kar je vedno boljše kakor pa poslovanje potom birokratskega aparata. Da bi se misel o preureditvi zunanje trgovine izvedla, bodo sklicane skupne konference uvoznikov, odnosno izvoznikov poedinih strok, ter se bodo na njih pretresala vprašanja nove skupneorganizacije. Za prihodnji teden so že sklicane konference za kavčuk, železo, premog, parafin in drugo. Na konferencah se bodo pretresala tudi vprašanja potrebe kontingentov surovin. Sedaj se ne bodo količine surovin odredile po osebnosti, kakor je bilo to do sedaj, ne bo se več vprašalo, koliko zahteva to in to podjetje surovin, temveč se bo ugotovila splošna potreba vse države ter se bodo po tej količini tudi dajala uvozna odnosno izvozna dovoljenja. Tak sistem bo tudi omogočil najboljšo razdelitev kontingentov, ker bo upošteval splošne državne interese.

PREOSNOVA NARODNE BANKE

Uredbo o preosnovi Narodne banke je podpisala vlada. Glavna izprememba bo v tem, da bo vlada imenovala vedno upravni odbor, za nadzorstveni svet pa bodo večinoma volili delničarji, ostanek pa bo imenovala vlada. Ivršni odbor banke tvorijo poleg guvernerjev trije člani, od katerih bo zmerom po eden Slovenec, en Srb in en Hrvat. Delničarji bodo smeli dobiti največ po 8% dividende, ostanek pa bo šel v korist države, ki bo s tem denarjem plačevala svoj dolg pri Narodni banki. S tem je končana razprava o Narodni banki, zaradi katere je bilo prelitega toliko črnila v jugoslovanskem časopisju. Zlasti na hr-

vaški strani so zahtevali, da se Narodna banka podzdravi in vzame izpod vpliva delničarjev, na srpski strani pa so se delničarji temu upirali iz znanih razlogov.

JUGOSLOVANSKA ZUNANJA TRGOVINA

Vsa zunanja trgovina naše države bo poslej pod nadzorstvom ene same institucije, in sicer pod vodstvom ministra za trgovino in industrijo, oziroma pod vodstvom ravnateljstva za zunanjo trgovino. Ta urad bo izdajal uvozna in izvozna dovoljenja in bo nadzoroval trgovino tako, da bo določeval količino predmetov, ki jih je potrebno izvažati in uvažati. Za hrvaško banovino bo te posle opravljal Urad za trgovino. Obenem bo odločeno, da se morajo izvozniki in uvozniki združiti v posebna strokovna združenja, ki bodo prisilna. Za vsako vrsto blaga bo posebno združenje. Poslej ne bo mogel posameznik dobiti več dovoljenja za izvoz ali uvoz,

temveč bodo le stanovske organizacije predlagale višino kontingentov za tega ali onega uvoznika ali izvoznika. Pri trgovinskem ministertvu bo tudi posvetovalni odbor za zunanjo trgovino. Uredba o zunanji trgovini bo v nekaj dneh objavljena.

O CENI ZA PŠENICO

O znižanju odkupne cene pšenice pišejo beograjski časopisi. Poudarjajo, da je odkupna cena 300 dinarjev za metrski stot previsoka, da bi jo mogli pasivni kraji dolgo plačevati. Zaradi tega so začeli v meročajnih krogih računati z možnostjo, da bi cena znižali in polagoma odpravili premijo 50 dinarjev za metrski stot, kafero plačuje Prizad po določilih zadnje uredbe kot dodatek k prej veljavni odkupni ceni 250 dinarjev. Na ta način bi pasivni kraji dobili cenejšo žito in moko. Kaže, da bo tudi dobra letina koruze pomagala pri tem načrtu, ker bo dobro založen trg nujno imel za porabo te vrste žita in s tem tudi manjše povpraševanje po pšenici.

“Sem pridem jaz, kadar imam nakazati denar v Jugoslavijo in Italijo ali vložiti ga v hranilnico”

Ako želite udobnost, varnost in hitrost za svoje denarne operacije, ne bo Vam nikdar manjkalo prijatelja, ki Vam bo priporočil Banko Boston in Vam bo rekel: “Sem pridem jaz, kadar želim hitro nakazati denar v Jugoslavijo in Italijo ali vložiti ga na varčevanje.”

HITRA NAKAZILA V JUGOSLAVIJO IN ITALIJO

Ako želite res, da naznačena vsota dospe hitro v roke Vaših domačin, izkoristite naš način nakazovanja denarja, potom zrakoplova ali brzojavno. Brez kakih posebnih obvestil od Vaše strani, stroškov ali odbitkov, bo nakazana vsota uročena. Kazneje Vam bomo dostavili povratno potrdilo z njegovim lastnoročnim podpisom, kakor dokaz v redu izročeneplačila.

HRANILNICA

V istem Oddelku morete Vi vložiti Vaše prihranke na varčevanje. Ogromne rezerve in več kakor eno in pol stoletja obstoja Vam jamčijo njihovo varnost.

THE FIRST NATIONAL BANK OF BOSTON

FLORIDA 99 — Bmé. MITRE 562

Alsina 999 — Pueyrredón 175 — Bdo. de Irigoyen 1578

Avda. Gral. Mitre 301 (Avellaneda), Córdoba 1223 (Rosario)

POVERJENJE — VLJUDNOST — SIGURNOST — BRZINA

SLJIVOVICA

ŽGANJE

PELINKOVEC

VERMUT

Zlatko Badel

Avenida Maipú 3146-50, Olivos F.C.C.A.

U. T. Olivos (741) - 1304

obrnite se na rojakinjo
KADAR ISČETE SLUŽBE

Berto Cernič

DORREGO 1583 — Gs. Aires
U. T. 54 - 3588

Trgovina čevljev
BELTRAM

Vsakovrstna izbira čevljev
in copat.

Dto. Alvarez 2288 — Paternal
Buenos Aires

Kralj Peter v banovini Hrvatski

V petek 20. in v soboto 21. septembra t. l. je kralj Peter II, obiskal banovino Hrvatsko, posebno se je zamudil v Djakovem, kjer ga je pozdravil škof dr. Akšimović in mu raztolmačil stavbo monumentalne katedrale v Djakovem, nato pa je kralj v spremstvu kneževiča Aleksandra obiskal grobnico, v kateri je pokopan veliki jugoslovanski škof dr. Strossmacher. Po ogledu katedrale kralj je obiskal tudi škofijski dvorec, kjer mu je bil prirejen jako lep sprejem. Iz Djakova kralj je odpotoval v Našice, Kutjevo, Slavonsko Požego in v kopalnice Lipik. Kjerkoli se je mladi kralj, ki je svoj avto sam šofiral pojavil, množice, ki so zvedele za njegov obisk so ga navdušeno pozdravljale.

DAN SLOMSKOVE SMRTI ŠOLSKI PRAZNIK V SLOVENIJI

Prosvetni minister je odredil, da se dan smrti narodnega voditelja in vzgojitelja velikega škofa Antona Martina Slomška 24. septembra odselej praznuje na vseh srednjih, učiteljskih in meščanskih šolah v Sloveniji na isti način, kakor 27. januar in 4. februar. To sta pravoslavni praznik sv. Save in škofa Strossmajerja.

NEMŠKE GIMNAZIJE SO BILE SLAVNOSTNO OTVORJENE

Sredi preteklega meseca so bile slavnostno odprte tudi nekatere nemške gimnazije in sta prireditvi v Beogradu in Zagrebu nudili priložnost za značilne izjave o prijateljskih odnosih med Jugoslavijo in Nemčijo.

ZBOROVANJE MADŽARSKE ZAJEDNICE

22. sept. je bila v Zagrebu skupščina madžarske kulturne zajednice v hrvaški banovini. Po predsedniškem poročilu je bilo tajniško poročilo iz katerega se vidi, da so bile v zadnjem letu ustanovljene v hrvaški banovini številne nove podružnice, od katerih so mnoge zelo močne (v Čakovcu je 500 članov, v Zagrebu pa 600). Zborovalci so se posebno zavzemali za to, da bi se odprle v večjih krajih madžarske šole. Končno je bil izvoljen nov odbor s predsednikom Molnarjem na čelu.

DR. ANDRES V SOLUNU

Trgovinski minister dr. Ivan Andres je odpotoval v Solun, da se je udeležil otvoritve solunskega velesejma, na katerem ima svoj paviljon tudi naša država. Po prihodu v Solun je minister dr. Andres obiskal grobišče srbskih vojakov iz svetovne vojne v Zejtinliku in položil venec, potem pa je položil venec tudi pred spomenik padlemu grškemu

vojaku. Guverner grške Makedonije je jugoslovanskemu ministru na čast priredil kosilo.

Hude kazni za verižnike

Število kaznovanih verižnikov z živili se od dne do dne veča. V vsej državi je že več kot sto ljudi, ki so delno policijsko kaznovani, precej so jih pa sodišča obsodila na zaporne in denarne kazni in na zaplembo skritega blaga. Tako je doletela stroga kazen tudi predstavnik velike tvrdke Prelovič d. d. v Zemunu, ki ni hotel dojavljati masti trgovcem z izgovorom, da je nima na zalogi, pa je v resnici imel ogromno blaga v skladiščih. Sodišče, ki je obravnavalo ta primer, je zaslišalo mnogo prič in nazadnje izreklo težko kazen: predsednik družbe bo sedel dva meseca za zamreženimi okni, obenem pa bo plačal 80.000 din v sklad za podpiranje revežev. Če bi denarne kazni ne plačal, pa bo moral sedeti še nadaljne tri mesece. — V Novem Sadu so v neki večji trgovini odkrili 1300 kg kave, čeprav je trgovina povprečno letno prodala okroglo 400 kg kave. V Srbiji pa je bilo največ verižnikov s svinjsko mastjo. Kazen doleteli vsakega trgovca, ki ima blago na zalogi, pa ga noče prodati vsaki stranki, ki blago zahteva.

Zaradi krive "vage" so bili kaznovani kar vsi peki v Gornjem Milanovcu v Srbiji. Predpisi velevaljo, da morajo peki peči kruh točno na kilograme in da smejo šele ohlajen kruh dati v prodajo. Peki v Gornjem Milanovcu pa so se na tihem domenili, da bodo pekli manjšo težo, povrh pa so prodajali še svež kruh in protizakonito silili svoje pomočnike, da so pekli kruh tudi ponoči. Ko je sodišče izvedelo za to, je dalo narediti preiskavo in ugotovilo, da so prav vsi peki goljufali, in sicer so namesto 1 kg spekli za predpisano ceno le 700 do 800 gramov kruha. Sodišče je vse peke obsodilo na denarne kazni od 300 do 900 din.

5000 kg umetne svile so odkrili v skladišču tovarne Mihajla Patrnogiča v Uroševcu. Tovarnar je najprej podražil umetno svilo od 160 na 335 din za zavoj v teži 45 kg, pozneje pa je celo prenehal prodajati in se izgovarjal odjemalcem, da blaga nima več. Preiskava pa je odkrila v skladišču kar 5000 kg umetne svile. Nadaljna preiskava je prinesla na dan, da se je mož pregrešil tudi proti trošarinskim predpisom in je zraven ogoljufal tudi državo. Končno je sodišče ugotovilo, da je tovarnar s svojimi vrstniki sklenil tudi tihi kartel in bo kaznovan tudi za to, ker kartela ni prijavil oblastem. Svilo so mu zaplenili.

Iz mnogostevilnih mest v državi poročajo o policijskih ukrepih proti špekulacijam. Preiskovalni aparat sedaj povsod deluje in odkriva vedno znova ljudi, ki so hoteli izrabiti priliko in obogatiti. Tako so n. pr. v Skoplju preiskali skladišča z bombažem trgovcev in našli kar 45.000 kilogramov tega blaga pri treh trgovcih, katerih imena so prav judovska. Policija je bombaž zaplenila, trgovce pa bo doletela kazen. Tudi iz drugih mest poročajo o podobnih špekulacijah, zlasti pri judovskih trgovcih. S takim ravnanjem si jugoslovansko judovstvo samo pripravlja nesrečo, kakršno je moralo

doživeti drugod po svetu. Gotovo je, da pri podobnih pojavih oblasti ne bodo ostale ravnodušne in bodo tudi tem pogledale bolj strogo na prste. Nihče ne bo dovolil, da bi tuje-rodni element pri nas brezobzirno izžemal ljudstvo, katerega gostoljubje uživa in na čigar koži si je naredil že lepe kapitale. Zdi se pa, da judov nobena nesreča ne izmudruje.

15 dni zapora in 3.000 din denarne kazni bo plačal hišni posestnik Svetozar Ristić iz Beograda, ki je svojemu stanovanjskemu najemniku povišal najemnino za 40 dinarjev mesečno navzlic temu, da posebna uredba z zakonsko močjo to prepoveduje. Njegov najemnik je bil neka delavka. Zenska se je pritisku vdala in povišano najemnino plačevala, ko pa se je izselila, je hišnega lastnika naznanila sodišču. Pri sodišču niso pomagali nobeni posestnikovi izgovori, temveč mu je bila naložena kazen 15 dni zapora in 3.000 din denarne kazni. Obenem bo moral plačati še stroške za objavo sodbe v "Službenih novinah", kar pa spet ni malo.

Ban drinske banovine je prepovedal vsak izvoz pšenice in moke iz področja svoje banvine v druge kraje države ali pa v tujino. Ukrep ima namen pridržati doma vse zaloge moke in žita ter obenem preprečiti verižništvo, kajti lastniki velikih zalog bi utegnili blago prodati v druge države, da bi se s tem izognili domači kontroli. Vse železniške postaje so dobile nalogo, da žitnih pošilj za kraje izven banovine ne smejo prevzemati, obenem pa so določene hude kazni za tiste, ki se določilne uredbe ne bi držali in bi z avtomobilskrivaj odvažali moko in žito drugam.

Večina jugoslovanskih mest je začela organizirati svoje aprovizacije kot najbolj učinkovito sredstvo za pobijanje brezvestnega verižništva z živili. Draginja, pri kateri so mnogi posamezniki krasno zaslužili, se ni dala zatreti le z oblastvenimi ukrepi, dokler niso oblasti, segle po najostrejšem sredstvu, namreč po internacijah špekulantov in zaplembah skritega blaga. Trajnejše sredstvo bodo pač aprovizacije, katere bo podpirala tudi direkcija za prehrano, katere posluje pri kmetijskem ministru. Direkcija za prehrano bo začela v kratkem pošiljati živila zlasti mestnim občinam in krajem, kjer je več industrijskega delavstva.

Letos kakor prejšnja leta KROJAČNICA LEOPOLD UŠAJ

vam nudi najmodernejša blaga znanih tovarov CAMPER in SAINFIELD.

Vedno kakor vam je znano delo prvovrstno in cene nepretirane!

GARMENDIA 4947

"Ljudski kruh" v Beogradu

V Beogradu so prvokrat vsi peki začeli peči novi "ljudski kruh". Ker pa svežega niso smeli prodajati, so ga smeli dati v prodajo šele v ponedeljek. Proti notni vrsti kruha se peki niso nič upirali, pač pa so zadovoljni s tem, da jim uredba prepoveduje vsako nočno delo. Radi bi dosegli, da bi jim oblast dovolila delati že pred zgodnjim jutrom in ne šele ob šestih, kakor sedaj. V tem mislu so sestavili tudi svojo prošnjo, katero so poslali upravi mesta, od tam pa naprej v trgovinsko ministarstvo. Ljudski kruh je tudi med prebivalstvom naletel na ugoden sprejem, saj je dosti bolj zdrav in hranljiv kakor pa vse specialne vrste kruha.

Proslava prenosa kosti carja Lazarja

V pravoslavnem samostanu Ravanici pri Vrdniku so slavili 250 letnico, odkar so bile tja prenešene kosti zadnjega srbskega carja Lazarja, ki je padel v boju s Turki na Kosovem polju l. 1389. Carjeve zemске ostanke so pravoslavci vedno skrbno varovali pred Turki in jih čuvali kot svetel simbol junaške smrti carja Lazarja za srbsko svobodo. Češčenje pa se je še bolj razširilo potem, ko je srbska pravoslavna cerkev proglasila carja Lazarja za svojega svetnika. Pri proslavi v samostanu Ravanici je bil navzočen poseben odposlanec srbskega patriarha episkop Arsenije, kajti patriarh Gavriilo še vedno potuje po črnogorskih krajih. Nazadnje je imel govor v Nikšiću.

KORUZA NA TRGU V SUBOTICI

Velike množine koruze so bile letos prvokrat na trgu v Subotici. Kmetje so prijeljali tolikšne količine na trg, da je cena padla na 130 din za 100 kg, čeprav je bila dozdaj običajna cena koruze 180 do 200 din za stot. Navzlic nizki ceni pa je ostalo mnogo blaga neprodanega. Verjetno je, da bo cena še padla, ker se obeta dober pridelek letošnje koruze. Prav tako je bilo na tamkajšnjem trgu dosti krompirja. Ker je bilo povpraševanje manjše kakor običajno, blaga pa dosti, je cena padla od 170 din na 100 din za 100 kilogramov.

PŠENICO NA HRVATSKEM SO PRISILJENI PRODATI

Hrvaški "Pogod" (pooblaščen gospodarska družba), ki na hrvaškem ozemlju nadomešča Prizad, je že začel s prisilnim odkupom pšenice na svojem področju. Na Hrvatskem je 30% okrajev, ki so uradno označeni kot taki, kjer je pšenice več, kakor pa je ljudstvo samo porabi. Prisilni odkup pšenice bo omogočil "Pogodu" pravilno razdelitev hrane za vse kraje, posebno pa bo

Dr. Enrique Daniel Dauga

Zobozdravnik
od Asistencije Publike
C. M. Box
Vsak dan od 2 do 7 ure pop.
Fco. Lacroze 3708, Chacarita
Buenos Aires

preprečil špekulacijo z živili za višje cene, kakor pa so danes uradno dovoljene.

PRAVOSLAVNA SLOVESNOST V SARAJEVU

Srbski patriarh Gavriilo je ob velikih slovesnostih posvetil novo pravoslavno cerkev v Novem Sarajevu. Pri tej priložnosti je imel patriarh velik govor, v katerem je bodril pravoslavni svet, naj ne bo malodušen in naj ne zre mrko v svojo bodočnost. Poudarjal je veliko vlogo pravoslavne cerkve med srbskim narodom, ki je varovateljica srbskih svetinj in srbskega izročila. Pri vseh slovesnostih v Sarajevu je bil navzoč tudi žički episkop dr. Nikolaj Velimirovič, ki se je bil pred nedavnim pobotal s patriarhom. Episkop dr. Nikolaj je imel popoldne v neki kapelici govor, v katerem je v glavnem pobijal praznverje, pa naj bo ljudsko, gosposko, med znanstveniki ali kulturnimi delavci. Pri svečanostih je bilo po pisanju beogradskega časopisja okrog 50.000 ljudi.

TOBAČNO SEME ZA OLJE

Tudi tobačno seme mislijo pri nas porabiti za pridelovanje strojnega in jedilnega olja. Na konferenci, ki je bila pred tremi tedni o tem vprašanju v Beogradu in so se je udeležili zastopniki organizacij, ki prihajajo pri tem vprašanju v poštev, so poznavalci razmer povedali, da vsebuje tobačno seme do 30% olja v sebi in da bi se dalo to seme porabiti pri nas in tako vsaj delno pokriti pomanjkanje olja. Računajo namreč, da bi mogli pri 1.700.000.000 tobačnih strokih, kolikor jih pri nas posade, pridobiti okrog 1500 vagonov semenja, iz česar bi se dalo pridobiti kar 450 vagonov olja. Surovo olje bi bilo uporabno za stroje, rafinirano pa tudi za jed. Predlagali so, naj bi oblast sadilec tobaka naročilala, naj seme pobirajo in ga prodajo pooblaščenim odkupovalcem po pet dinarjev za kilogram.

TABORIŠČA ZA NEMCE

Veliki taborišči pri Beogradu, kamor so za nekaj časa nastanili nemške begunce iz Besarabije in Bukovine in sta lahko sprejeli do 18.000 ljudi naenkrat, sta bili zgrajeni v dveh tednih in je pri zgraditvi bilo zaposlenih 250 delavcev. Te dni so si taborišče ogledali predstavniki jugoslovanskih oblasti, med njimi pomočnik notranjega ministra in uravnik mesta Beograda. Prav tako si je ogledal taborišče minister za telesno vzgojo Dušan Pantić. Pozneje bodo taborišča prevzele naše oblasti in bodo v njih nastanile brezposelne delavce.

V DAR DOBITE

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3-6, lepo sliko v barvah. Odprto tudi ob nedeljah.

Atelie MARKO RADALJ

Facundo Quiroga 1325
U. T. 22 - 8327
DOCK SUD

Najnovije blago za leto 1940
SUPERLAN in CAMPER
dobite v zalogi v krojačnici
"PRI ZVEZDI"
Ugodno priliko nudim svojim
klijentom s plačevanjem na mesečne obroke. — Obiščite me in se boste sami prepričali
Cene nizke.
Za obilen obisk se priporoča rojakom
STANISLAV MAURIĆ
TRELLES 2642 U. T. 59-1232

AKO HOČETE BITI ZDRAVLJENI OD ODGOVORNEGA ZDRAVNIKA

zatecite se k

Dr. A. GODEL

AKUTNE, KRONIČNE BOLEZNI IN NJIH KOMPLIKACIJE, ZDRAVLJENJE PO FRANCOŠKIH IN NEMŠKIH NAČINIH KRVNE IN KOŽNE BOLEZNI ZA SLOVENCE PRVI PREGLED BREZPLAČNO

Že ske bolezni, bolezn maternice, jajčnika, prostate in neredno perilo. — Specijalisti za pljučne, srčne, živčne in reumatične bolezni.

ŽARKI X — DIATERMIA — ANALIZE

Sprejema se od 9 do 12 in od 15 do 21 ure.

GOVORI SE SLOVENSKO

CALLE CANGALLO 1542

KLINIKA ZA VSE BOLEZNI

Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost. razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznanega specialista za navedene bolezni Dr. A. AZAGUIRRE.

Imamo zdravnike specialiste za bolezni na pljučah, obistih, jetrah, želodcu, živčevju, glavobol in revmatizem.

Zenske bolezni.

Analizacije krvi, vode itd. so izvršene po Profesorju Narodne Univerze v Buenos Airesu Dr. I. Raffo.

RAYOS X, DIATERMIA in ELEKTRIČNO ZDRAVLEJNJE.

GOVORI SE SLOVENSKI

SUIPACHA 28

(1 kvadro od Av. de Mayo v višini 900)

ZANIMIVOSTI

Džibuti in njegovo zaledje

Francoska Somalija leži povsem v tropskem pasu. Njena površina meri 22.000 km². Dolžina morske obale znaša 800 km. Prebivalstva ima 45.000 domačinov in 1500 Evropejcev, med katerimi jih je 1000 Francozov.

Francozi so prišli na obalo Rdečega morja l. 1884, vendar so imeli posamezni Francozi svoje pravice v zalivu Adulis že od l. 1842, ko je Robert Hercourt sklenil prijateljsko pogodbo s kraljem Goe; ta pogodba je dovolila Franciji dostop do Etiopskih plavot. Kasneje so drugi Francozi pridobili še nekaj sosednjega ozemlja. Leta 1884. je Francija celo ozemlje uradno zasedla. Ko so iskali kraj, ki bi bil zaradi svoje naravne lege najbolj pripraven za pristanišče, so se odločili za Džibuti, koder je v kratkem času vstalo iz peska novo mesto, ki je kasneje postalo svetovno pristanišče.

L. 1896 je bilo ozemlje razširjeno z novimi pridobitvami in je vsa pokrajina z uradnim aktom bila preimenovana v "Francosko somaljsko obalo". L. 1897 je bil sklenjen z Abesinijo prijateljski in trgovinski pakt.

L. 1906 je bila abesinsko cesarstvo s pogodbo med Italijo, Francijo in Vel. Britanijo razdeljeno na tri vplivna področja; pod francoski vpliv je prišla večji del pokrajina Harrar, ki se je držala francoskega ozemlja. To stanje se je spremenilo z italijansko okupacijo Abesinije. Rimski pogodba iz l. 1935 je dalje določila, da je severni del kolonije (Danakilska dežela) prišel pod italijansko oblast.

Tranzitni promet je zelo znaten, saj znaša letno nad 1 milijardo frankov. Tako je Somalija po prometu med francoskimi kolonijami prišla

na tretje mesto, takoj za Alžiro in Indokino. Lokalna trgovina s soljo, kavo in kožami predstavlja vrednost okoli 300.000.000 frankov letno (uvoz in izvoz).

Zaradi povečanja pristaniških naprav morejo v pristanišču pristajati tudi velike ladje.

Džibuti ima tudi letališče. Dalje ima francoska Somalija zelo razvito cestno mrežo. V. likega pomena pa je Džibuti kot izhodišče morske železnice in Adis Abebe, ki je dolga 784 km. Ta železnica je zelo važna za vso Abesinijo.

L. 1894 je bila izdana koncesija za zgraditev železnice, ki naj bi vezala Džibuti s Harrarjem in dalje Harrar ter Entotto ob Belem Nilu. L. 1896 je abesinski cesar priznal francoski Džibuti kot uradno pristanišče abesinskega cesarstva. Naslednje leto je francoska vlada izdala družbi dovoljenje za gradnjo in eksploatacijo železnice Džibuti-Beli Nil za področje francoske somaljske obale.

Kljub finančni podpori s strani francoske vlade je družba mogla zgraditi le 311 km proge in sicer od Džibutia do Dire Daue.

L. 1908 je nova družba francosko-abesinske železnice Džibuti-Adis Abebe dobila s pogodbo pravico, da zgradi železnico preko abesinskega ozemlja in ravno tako dovoljenje za francosko področje.

Zaradi važnosti, ki jo je za Francijo predstavljala nova železnica, je francoska vlada garantirala obresti in amortizacijo akcijskega kapitala (17.300.000 frankov) ter obljubil. Tako so se mogla dela pospešno nadaljevati. L. 1912 je bilo zgrajenih 66 km, naslednje leto 84 km, l. 1914 je bilo 708 km proge in med svetovno vojno, 7. junija 1917 je bila izročena prometu celotna proga v dolžini 784 km.

Gospodarski promet je bil takoj precejšen. L. 1918. je bilo prepeljanih 36.000 ton, od katerih je odpadlo 3/5 na uvoz. Po vojni je promet precej naradaval, nato pa ponovno naraščal ter dosegel l. 1929. nad 70.000 ton, od katerih je odpadlo 49.000 ton na uvoz, ostalo pa na izvoz. Za časa svetovne krize je tonaza prevoženega blaga padla in je znašala l. 1935 približno 50.000 ton.

Po prihodu Italijanov v Adis Abebo je promet takoj zopet narasel. Družba je morala izvršiti prevoz ogromnih količin živil in drugih vojaških potrebščin za italijansko vojsko. Promet na progi se je potrojil ter je uvoz narasel iz 21.500 ton l. 1935. na 63.112 ton l. 1936. Da zadovolji željam italijanskih oblasti, je družba povečala kapaciteto železnice na 1000 ton dnevno; toliko blaga je možno dnevno odpeljati iz Džibutija.

Vnaslednjih letih se je uvoz po železnici počasi zmanjševal, predvsem pa so zelo padle količine izvoženega blaga. Delo so bile krive temu težave, nastale po okupaciji dežele, v glavnem pa je ta razvoj posledica gospodarske politike Italije, ki je stremela za čim večjo neodvisnostjo od tujih pristanišč in posebno Džibutija.

Gibraltar je mogoče zavzeti

Znano je, da je zgodovina to vprašanje zmeraj zanikala. Večkrat so že poskušali Gibraltar zavzeti. Prvič, to je bilo l. 1705, so poskušali napad s kopnega. Drugič, l. 1782, pa z morja. Obakrat se je izkazalo, da je trdnjava nezavzetna. Napad s kopnega je bilo moči odbiti s pehoto. Napad z morja pa s topovi, in sicer tako, da je tedanji angleški poveljnik uporabljal razbeljene kroglice in je ladje zažigal.

Po teh zgodovinskih izkušnjah je prišla gibraltarska trdnjava na glas, da je nezavzetna, zato je moči govoriti o nekakšni bajki o Gibraltarju. Res je pa, da se položaj trdnjave z moderno tehniko orožja povsem spremenil. Take trdnjave, kakor je Gibraltar, ne bi dandanes nihče več zidal. Znak najmodernejših trdnjav teh dni je velika razsežnost in globoka razčlenitev. Gibraltar pa samega sebe zapira. Moderna trdnjava je tako rekoč gibljiva, ker se v njeni prostornini premikajo čete in morejo iz zaledja prihajati divizije na ogrožena mesta. Obramba Gibraltarja pa je negibna, mora se zadovoljiti s tem, kar vsebuje in kolikor municije, orožja in prehrane je še od prej v njej. Torej, čeprav bi bila trdnjava opremljena z najmodernejšim orožjem, je treba reči, da je trdnjava zastarela.

Vprav orožje pa je na Gibraltarju zastarelo. Večidel mislimo, da ima trdnjava težko topništvo. Zares so ondaj dolgocevnji topovi 30 do 23-cm kalibra. A 30 centimetrskih je le malo in še ti niso najmodernejši. Isto velja o 23 centimertskih topovih, ki jih je baje več.

Glede na srednje topništvo pa je na Gibraltarju še slabše. Večina teh topov je povsem zastarana. Stojijo v kazematah, ki so jih že pred stoletji vsekali v skalo. To so galerije z vrati, a ta naprava ni več varna spriču modernih topov. Ob morski strani je lahko topništvo. Ti topovi so za napade na morju, in so brž-

kone tudi zastareli. Edino, kar je na Gibraltarju novo in moderno, so protiletalske baterije najmodernejšega kova. To je poskrbel poslednji guverner, general Ironside.

A vprav s protiletalskim streljanjem se odkrije Ahilova peta — sumljiva točka — Gibraltarja. Protiletalska obramba mora biti na prostem, in s tem se obrne pogled na baterije, ki so prav tako na prostem. Trdnjava Gibraltar je na ta način v oblasti križnega ognja nasprotnika, in vse orožje, ki je na prostem, bo na ta način brezpogojno uničeno.

Isto velja o težkem topništvu ki je skoraj vse na prostem. Topovi 30 cm kalibra so, na primer, prav tako na vrhu grebena, in sicer prav tako le zato, da morejo streljati na vse strani. Kar se tiče 23 cm topov, so večinoma na terasah, ki so jih napravili na južnovzhodnem obronku skale. Tudi ti so torej kar na prostem. Seveda jih je moči z morja obstreljevati.

Po vsem tem je dognano, da nima protiletalsko topništvo in težko topništvo nobenega kritja spriču sovražnika. Bistveni obrambni deli gibraltarske trdnjave so torej v nevarnosti, da bi bili že koj v začetku napada uničeni, seveda je tedaj, če bi bil nasprotnik dovolj močan.

Resnična težkoča pri napadu na Gibraltar je ista, kakor je bila že pred stoletji, namreč lega trdnjave, ki stoji deloma na skali, deloma v skali. Stoji na nekakšnem polotoku, ki je na severu z 1 km širokim zemeljskim pasom združen s kopno zemljo.

Če bi pehota napadla Gibraltar, bi težko izvedla napad, ker ni prostora za razvoj. Vprašanje je, kaj bi mogla trdnjava sama storiti v svojo obrambo. Najprej je moči na zemeljski progi opraviti razne pionske ukrepe. Pravijo celo, da je vsa ta proga podminirana, in prav lahko bi se ta 1000 m široki prostor

zožil na nekaj sto metrov širine.

Dalje je vse srednje topništvo osredotočeno na sever, na zemeljsko progo. Sicer so to srednji topovi zastarane konstrukcije. Vendar so to baterije, ki so vzdane v skalo, da si v starokopitne galerije. Brez dvoma so Angleži storili vse, da so že dane težkoče za napadalca, na vse mogoče načine še povečali.

Gibraltar mora izpolnjevati dve različni nalogi. Prva je ta, da nudi angleškemu brodogradu oporišče, druga pa, da opravlja nadzorstvo nadmorsko ožino ali jo v sili zapre.

Če bi se pojavili kakršni koli vojaški dogodki na gibraltarskem področju, ne bi mogla trdnjava nič več biti oporišče angleškega brodogradu. Vojno pristanišče v Gibraltarju, čigar oba vhoda sta z mrežami in hodi zavarovala proti podmornicam, je nezavarovano v oblasti nasprotnikovih baterij. Če bi sovražnosti izbruhnile, bi Gibraltar kot oporišče brodogradu odpadel, in če angleška pomorska oblast tega ne bi hotela razumeti, bi prva etapa napada na Gibraltar takoj s topovskim ognjem in z bombami uničila vojno pristanišče.

Pomisliti je treba pri tem pa še na to, da se Gibraltar ne bi mogel več upirati letalskim napadom, da bi padelci zasedli zemeljsko progo, da bi se mogle slednjič izkreati sovražne čete — torej je Gibraltar vendarle premagljiv!

Za kratek čas

ČUDNA UGANKA

Mihec: "Francek, povej, kaj je to: Na drevesu visi, zeleno je in žvižga."

Francek dolgo premišljuje, nazadnje pa prizna: "Ne vem."

Mihec: "Človek božji, to je vendar riba!"

Francek ga debelo pogleda: "Ali si nor? Kako bo riba na drevesu visela?"

Mihec: "I, privezati jo moraš tja, pa visi!"

Francek maje z glavo in se jezijo: "To je že, ampak riba vendar ni zelena in tudi žvižgati ne zna."

Mihec: "Veš, to se mora pa reči zato, da se težje ugane!"

RESTAVRACIJA

"PRI ŽIVCU"

Kjer boste postreženi z dobrim vinom, pristnim pivom in vedno svežo domačo hrano. Prostori pripravi tudi za svatbe.

Rojakom se priporoča lastnik

EMIL ŽIVEC

Osorio 5085 — La Paternal

Krojačnica

Kjer se izdeluje obleke po najnovjši modi in zmernih cenah. Rojakom se priporoča

MARTIN TURK

24 de Noviembre 1915 - Bs. Aires

Dr. Nicolás Martín

ODVETNIK

ZA TRGOVSKE ZADEVE

Posvetovanje za naročnike Slovenskega lista brezplačno.

ARENALES 1361

U. T. 41-3520, Buenos Aires

Ugodna prilika

PISALNE in ŠIVALNE STROJE, RADIO APARATE, KUHINJE in PEČI na petrolejski plin DVOKOLESA, DRAGULJE, KALEFONE, PORCELANASTO in ALUMINJSKO POSODO in t. d. dobite lahko po isti ceni kakor v trgovini na mesečne obroke.

Obrnite se pisмено na: "AGENTURA", SARMIENTO 299, ofic. 358, Bs. As. — ali pa po telefonu na 31 - Retiro - 1637, od 9—12 h.

Slovenski stavbenik

Za načrte, betonske preračune in Firmo,

obrnite se do tehničnega konstruktorja

FRANCA KLANJSEK
Marcos Sastre 4363

Villa Devoto U. T. 50 - 0277

ZOBOZDRAVNIKA

DRA. SAMOILLOVIĆ

de Falicov in

DR. FELIKS FALICOV

Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure.

DONATO ALVAREZ 2181

U. T. 59 - 1723

Krojačnica

Izdelujem obleke po najnovjši modi. — Cene zmerne.

Rojakom se priporoča

Peter Capuder

AYACUCHO 975, U. T. 41-9718
Buenos Aires

Slov. Babica

FILOMENA BENEŠ-BILKOVA
Diplomirana na Univerzi v Pragi in v Buenos Airesu
Ordinira od 9 zjut. do 9 zvečer
LIMA 1217 — BUENOS AIRES
U. T. 23 - Buen Orden 3389

Krojačnica 'Gorica'

Franc Leban

WARNES 2191 Bs. Aires
Nasproti postaje La Paternal

TALLER DE CARROCERIAS

"EL RAPIDO"

IVAN OERKVENIK

Barvanje sistema "Duco" —

Tapeciranje — Prevlaka — Ka-

bine — Karoserije — Poprav-

ljanje blatnikov

ENTRE RIOS 310 QUILMES

U. T. 203 - 1298 Quilmes

Slovenska restavracija

ima vedno na razpolago svežo in dobro hrano, najboljša vina ter vedno sveže pivo.

Gostje imajo na razpolago tudi lepo urejeno ZIMSKO in

LETNO KEGLJIŠČE.

MARIJA SANCIN

JORGE NEWBERRY 3372

POSLUŽUJTE SE PODJETIJ, KI OGLASUJEJO V NAŠEM LISTU!

BREZSKRBNA BODOČNOST ZA NA STAROST

Za \$ 1400 na prodaj kmetija s kokošnjakom, zemlje 4¼ ha blizu železnice F.C.C.P. Skozi teče bister potok, je posebej tudi vodnjak. Na čakri se sedaj gojijo gosi, kokoši, čebele, konji in drugo govedo. Črez 250 vrst sadja, največ češpelj. Je tudi primeren gozd.

eJ pa tudi več drugih zemljišč po ceni na prodaj.

Za pojasnila se je obrniti na: Franc Abe, Sapuray, Republica Paraguay.

Kavarna in pizzerija

Razna vina — Vsakovrstni likerji in vedno sveže pivo.

Rojakom se priporoča

PETER FILIPOVIĆ

WARNES 2101 esq. Garmendia

U. T. 5^a - 2295

La Paternal Bs. Aires

Aleksander Štoka

STAVBENO TEHNIŠKO

PODJETJE

Se priporoča našim rojakom.

ALVAREZ THOMAS 1035

U. T. 54 - 2756

Buenos Aires

HIŠO V NAJEM

Vzamem v najem hišo z eno ali dvema sobama, nekoliko zemljišča in če je mogoče tudi z galponom, kje v Saavedri, Villa Urquiza ali kje tam v bližini.

Kdor bi tedaj hotel hišo oddati naj se zglesi osebno ali pisмено na J. L., ulica Gral. César Díaz 1657, Buenos Aires.

FOTOGRAFIJA

"LA MODERNA"

VELIK POPUST PRI

FOTOGRAFIRANJU

Ne pozabite

FOTO "LA MODERNA"

S. SASLAVSKY

Av. SAN MARTIN 2579

Telefon: 59-0522 - Bs. Aires

Veliki zavod

"RAMOS MEJIA"

Venerreas

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi.

Popolno moderno zdravljenje.

SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914)

KOZA: Krončni izpahi, mozoljčki. Izpadanje las. Ultravioletni žarki.

ZLATO ŽILO: zdravimo brez brez operacije in bolečin.

SPOLNA ŠIBKOST: Hitra regeneracija po prof. Cienrelliju.

ŽIVČNE BOLEZNI: Nevrastenija, izguba spomina in šibkost.

REVMATIZEM: kila, nadna, gota. Šibkost srca, zdravimo po modernem načinu.

PLJUČA: Kašelj, šibka pljuča.

GREVA: colitis, razširjenje, kronična zapeka.

GRLO, NOS, UŠESA, vnetje, polipi: brez operacije in bolečin.

POPOLNO OZDRAVLJENJE \$ 30.—

PLAČEVANJE PO \$ 5.— NA TEDEN

Naš zavod s svojimi modernimi napravami in z izvrstnimi SPECIALISTI je edini te vrste v Argentini. — Lečenjajamčeno. — Ugodno tedensko plačevanje.

OD 9—12 OB NEDELJAH OD 8—12

Rivadavia 3070

PLAZA ONCE

Utrnila se je zvezda

Zaropotalo je spodaj na vrata. Bila je ravno polnočna ura, ko me je objel prvi sen. Preveč globok je bil spanec, da bi se človek na en mah predrnil. Kmalu so se razblinile sanje o potresu in zavedel sem se! Kdo je? sem s temno slutnjo odprlo okno.

Iz Grabrova, gospod Janez. Če bi šli z Bogom k Vukšinički! Kar hitro sem bil gotov.

Krasna mesečna noč je pokojno sijala nad Belo krajino.

Zaškrtal je ključ v cerkvenih vratih in kmalu sva z Jožičem hitela skozi temne sence in bledosvetle ulice, koder je mesec dosegal mestno cesto.

Kar kmalu sva bila zunaj hiš in že sva hitela v strme Berčice. Uren je bil najin korak, kajti mudilo se je.

Srebrna mesečina in skrivnostni zvonček, ki je zdaj zdaj presekal nočni mir, sta spremljala najino šepetajočo molitev.

"Ki si ga Devica v obiskovanju Elizabete nosila!"

Moja misel je bežala naprej. Obstala je ob bolniški postelji matere, ob kateri je ihtel mož, so plakali otročiči, mati pa je s slabotnim glasom hrepnela, da bi se že skoraj slišal zvonček, ki bi oznanil prihod pričakovanega gosta.

Plaho je jokal zvonček v tiho noč, rezko so škrtali najini škornji, proseča molitev pa je na angeljskih perutih hitela pred božji prestol.

Bridka je bila tista pot in vendar nekaj nepopisno lepega. Tamkaj je čakala duša polna krščanskega upanja. Z bolestjo je pač gledala na svojo drobno družinico, a z upanjem je gledala v zaveso večnosti: Če je božja Previdnost njej namenila zadnjo uro, bo že Oče nebeški pogledal na njen družino... Samo da bi kmalu prišel pričakovani gost, da bi že prišel mašnik s sveto popotnico, da bo s svojim Odršenikom v srečo brez strahu stopila v večnost, tako je hrepnela mlada mati, kateri je nepreviden prehlad pokopal mlado zdravje.

Teško mi je bilo v srečo ob bridki misli in vendar so mi bile stopinje lahke, kot da me nosijo angeljska krila. Saj nosim tolažbo duši, katera je v večnost namenjena. V sprem-

stvu Sina božjega bo brez strahu prestopila prag večnosti, v Njegovem spremstvu, katerega sem nosil v srebrni posodici, resnično pričujočega Boga.

Naj je bilo o poldne ali o pol noči... in že lepše, še prijetnejše je bilo v tihih nočnih urah! Ukidar mi ni bilo žal sladkega spanca za tako pot, kajti nikdar ni bila moja molitev bolj polna božje misli kot tedaj, ko sem hodil "z Bogom", ko sem nesel nebeško tolažbo trpeči duši, vseokrog pa je vladal sveti molk.

Zvonček je prijokal do iskane hiše. Zganile so se luči, odprla se vrata in s svečami v rokah so poklekli pred vrata v pozdrav Kralju kraljev, ki prihaja kot tolažnik trpeči duši.

Umiril se je blede obraz žene. Mati je bila! Šestkrat mati! Najstarejša hčer, 14 letna deklica je tiho ihtela ob vzglavju, mož je zakril v dlani objokane oči, trije otroci, že šolarji, so proseče upirali vame svoje globoke poglede.

Kaj bi pač mogel človek spregovoriti v tako bolečnih trenutkih! kokrat v življenju resnično doživljam, so kakor blisk, ki posveti v temno noč. Kakor nerešena uganka, kakor blodna noč, kakor neprodorna zavesa stoji pred človekom skrivnost večnosti. Tisočkrat v življenju se dogaja, da človek enostavno obrne hrbet skrivnosti, ki je vprašajoče stala pred njim in sam sebe skuša prepričati, da ni nič tam zadaj...

Polen je danes svet tistih modrijanov, katerih duhovno oko je otemnelo in nočejo videti in ne verjeti nič drugega kot tisto, kar stoji pred zaveso večnosti, ono tam zadaj jih ne briga.

Takle prizor, kakor je stal pred mojim očmi ono noč, pa človeka na silo primora, da razgane zaveso, za katero se skrivajo večne reči. Človeška pravica, ki meri z metri, tehta s kilogrami in šteje z urami in številkami... v takih trenutkih onemi...

Eaj je vendar nekaj nezasišane ga, da bi morala tale mlada mati, ki je v cvetu let, ki je tako potrebna svoji družini, kakor oko človeku, ki se zdi tako nenadomestljiva kot sonce na nebu... Kaj bodo sirotice otroci, kaj bo neboljeno dete, ki v

zibeljki ta čas pokojno spančka, kaj bo mož brez gospodinje, ki je bila kakor angelj varuh hiši, ki je vse držala na svojih ramah... Kdo ne bi razumel ihtenja nedolžnih otrok, kdo ne bi umel vprašajočih solza na moževem sklonjenem licu...

Da! Tukaj stoji človek sami večnosti nasproti, proti kateri ni pomoči, ni pritožbe. Smrt stoji na pragu, da vsak hip ugasne slabotno življenje matere, ki je po božjih načrtih dovršila svoje življensko delo... Dovršila svoje delo?

Vprašajoče stoji ta uganka pred človekom.

V takih trenutkih doživi človek globoko resničnost besed, ki jih je zapisal naš goriški slavček Gregorčič v spomin svojemu prijatelju:

Kaj ne privadil bi se grobom! vsak dan odpre kater se nov, in kak trpin v sorodu z Jobom s tujine vrne se domov.

Ti tudi si odplul pred nami iz krajev zmot, laži, prevar, telo spi mirno v grobnici jami, duh gori blažen bo vsekar.

Kaj torej plašil bi se smrti? Saj tam nam svet odpre se nov, skoz grob odprti, spet zaprti se v carstvu združimo duhov...

Nem in gluh obstane na pragu večnosti brezsrčen posvetnjak. Saj je hladni grob zanj kakor strahotna pošast, ki preži nanj. Nem in gluh prisostvuje silni tragediji človeškega dogajanja, ki nemudoma teče naprej in brez postanka beži čez prag sedanosti v večna bivališča.

Da ni tam nič?

Če bi bilo tako, potem za trpina neostane nič drugega kot obup. Od kod naj zajamejo tolažbo plakajoči otroci, kaj naj vlije tolažbo trpečemu možu, kaj naj osladi zadnje trenutke matere in ženě?...

In vendar se je umirajoči materi razjasnil njen obraz. Zavedela se je, da je spolnila nalogo svojega življenja, na poklic Njega, kateri ji je odkazal na odru življenja vlogo matere, odhaja tja, kamor vodi človekova pot, da sprejme nagrado in da tamkaj počaka na svojce, ki bodo kmalu tudi za njo prihitali in tamkaj brez ločitve našli pravi mir in pokoj, ki ga svet pač obeta a dati

nikdar nikomur na more.

V takih bridkih trenutkih, ko stoji blede smrt tik ob človeku, ko človek tako kruto resnično doživi, kako nemočna je človeška pravica, kako slaboten je, tedaj človek prav doume veliko modrost božjega razodetja, ki nam pove kaj so "človekove poslednje reči".

Popotniki smo samo. Kakor kaplja rose, ki blesti v jutranjem soncu, kakor deževna kapljica, ki za hip obvisi na listu, pa že spolzi na tla. Popotniki smo, ki v večno domovino hitimo in vsi drugi hite tudi za nami. Kakor vode teko naprej v silno morje, tako človekovo življenje neutegetoma brzi dalje v gonu srca, ki išče sreče, toda je ne more najti preje kot v Bogu.

Umirajoča mati... Pokojno so šepetale njene ustne zadnje prošnje, ko je svoje otroke izročala v božje roke, ko je slednjič prosila, da naj Bog sam izpolni njeno nalogo v njeni ljubi družini.

Še je utripalo plemenito materin srce, čez obličje pa je legel pokojen sen. Očitno jebilo, da je mati svoje delo na zemlji dovršila. Morda le še kako uro življenja, ali niti toliko ne...

Utrnila se je zvezda... pri Vukšiniču pa so glasno zaihteli in otroci so bili — sirote.

Janez Hladnik

Cerkveni vestnik

27. okt. maša na Avellanedi za Jožefa Balazie. Molitve v novi Pompeji.

3. nov. Maša na Paternalu za Frančiško Bavčar. Molitve se ne vrše, ker je to popoldne velika prireditvev o Akonkagui.

1. novembra. Maša na Paternalu za starše Parih. Ob 13 uri v Floreisu za Horvat Peter, Kovač Ano in družino.

Molitve ob 16. uri na Chacariti v grobnici Jugosl. podpor. društva.

V Novo Pompejo pridite to nedeljo. Začetek ob 16.30 uri. Prinesite s seboj knjižice z Marijinimi pesmicami.

Spomin naših rajnih na dan Vseh Svetnikov bo maša ob 10.30 uri na Paternalu.

Popoldne se zberemo na Chacariti, da se skupno spomnimo naših dragih pokojnih. Zbor bo zapel žalostinke. Grobnica Jugosl. podpornega društva leži prav blizu glavnega vhoda Chacarite. Kar naravnost naprej in potem malo na desno.

Janez Hladnik

Kdo proda hišo?

Kupim hišo v Villa Devoto na mesečno odplačevanje. — Od 9—12 ure, U. T. 31-1637.

Parastos za kralja Aleksandra I. na Chacariti, v grobnici Jugoslovanskega društva vza jemne pomoči

ZGODOVINSKI ROMAN

Caričin ljubljenec

Nadaljevanje 202

— Dragi moj Subov, priznam ti, da sem se prvi trenutek na tebe zelo jezila.

Ti si me prestrašil, tvoj nenadni napad je razburil moje živce, me prestrašil in vznemiril, — zato se ne smeš čuditi, — kajti tudi jaz sem le žena

— Toda sedaj!

— Sedaj?

— Sedaj se divim tvoji odločnosti in tvoji hrabrosti, s katero si me hotel zopet osvojiti.

Vidim, da me še vedno ljubiš in da me ne moreš pozabiti.

Sedaj se na te ne jezim več.

Da, resnica je!

Prišla sem semkaj, da bi obiskala Potemkina, hotela sem ga iz onega samostana zopet odpeljati v Petrograd, hotela sem mu vrniti njegove prejšnje časti in službe, — hotela sem mu vrniti njegovo premoženje in posestva, — hotela sem, da bi bilo vse zopet tako, kakor je bilo nekoč.

Sedaj pa si mi ti, hudobni človek, prekrižal moje račune.

— Jaz bom svojo veliko carico odškodoval, — vzklikne Subov. — V vsakem oziru ti bom nadomestil Potemkina!

Oh, verjami mi, božanstvena Katarina, da morem tudi jaz ljubiti tako vroče, srčno, žarko in strastno, kakor je znal ta Potemkin, — ne, še več, ljubil te bom, kakor ni še nikoli doslej ljubil noben možki, odkar stoji svet in odkar poznajo ljudje ljubezen.

Kar pa se tiče vlade in državnih zadev, ti zatrjujem, da jaz mnogo boljše pazim in branim interese države, kakor pa ta Aleksander Potemkin, ki se nikoli ni za ničesar brigal in ni imel nobenega smisla za poli-

tiko.

Bodi prepričana, carica Katarina, da se nikoli ne boš kesala, ker si se vrnila k meni, namesto da si ponovno pripeljala Potemkina na svoj dvor.

— Oh, o tem ni dvoma, — odvrne carica.

Prav za prav je bila to samo moja kaprica, — sklenila sem rešiti Potemkina iz samostana samo zato, ker sem mislila, da si lahko vsako svojo krivico privoščim.

Dobro pa sem sama vedela, da tega ne delam iz ljubezni.

Ti sam veš, dragi Subov, da me on ni nikoli ljubil, temveč, da me je varal z ono Elizabeto Voroneov.

On je njo ljubil, ne pa mene.

Pred menoj se je vedno lili in mi lagal, tako da moram biti prav za prav srečna, ker sem se rešila tega licemereja, ki se je tako dolgo nahajal v moji bližini.

Toda povej mi, kako si prišel sem.

— Zelo enostavno, — odvrne Subov.

Jaz namreč sploh nisem odšel na svoje posestvo, kakor si mi ti v Petrogradu ukazala, temveč sem potoval iz prestolnice naravnost za teboj, seveda v gotovi razdalji, — del poti sem prepotoval z vozom, del pa na konju.

Tako sem tudi jaz došel na položaj Kola.

Potem sem seveda takoj zvedel, komu je namenjen tvoj obisk.

Zvedel sem, da odhajaš k Aleksandru Potemkinu.

Moj sklep je bil gotov.

Nisem mogel dovoliti, da se tvoj nekdanji miljenec zopet vrne v Petrograd. Nikakor mu nisem hotel odstopiti svojega mesta.

Sklenil sem, da se ta Potemkin za nobeno ceno ne sme vrniti živ v Petrograd — in če ne bo šlo drugače, naj pride na tvoj dvor mrtev in mrtel — kakor truplo.

Ko sem včeraj opazil, da si odšel

iz gostilne, — nadaljuje Subov, — sem takoj vedel, da boš odšla preko gore v samostan.

Bilo mi je jasno, da si sklenila odpeljati iz samostana Aleksandra Potemkina, najmlajšega trapista.

Takrat je bil moj sklep gotov.

Živega ga ne smeš prepeljati preko te gore.

Minilo je že osem ur, odkar prežim in čakam na tem lesenem mostu, ki vodi preko tatarskega prepa-

V roki sem držal svojo puško in potrpežljivo čakal na svojo divjačino, — na svojega krvnega sovražnika.

Eljuboval sem vsem strahotam te gore.

Vedel sem, da me lahko napadejo razbojniki, da moram biti pripravljen na borbo z divjimi zverinami.

Toda jaz se nisem bal.

Nepremično sem ležal na svojem prostoru in če bi trajalo še dvajset ur, se ne bi gnil.

Naposled — naposled sem slišal, da se nekdo približuje.

Slišal sem peketanje konjskih kopit, ropotanje koles in čez nekaj časa sem zagledal kočijo.

Z velikim naporom sem zatajil krič triumfa, — videl sem namreč že od daleč, da vodi konje trapist.

Takoj mi je bilo jasno, da je to on.

Kdo drugi bi mogel biti kočijaž tvoje kočije, če ne Aleksander Potemkin, moj tekmeč, moj krvni sovražnik?

Vedel sem, da on ne nosi več svoje sijajne uniforme, temveč meniško kato, v katero si ga po sili oblekla.

Vedel sem, da si ga pregnala v samostan trapistov, da bi ga kaznovala za njegovo predrznost, zločin in skrajno nebolgljivost.

Moje srce je burno utripalo, v glavi mi je šumelo.

Umiril sem svojo razburjeno kri. Sedaj je šlo zato, da bom popol-

noma miren in hladnokrven, da bom lahko mirno meril in zadel.

Vedel sem, kaj je vse odvisno od mojega strela.

Nisem smel zgrešiti, moja krogla ga je morala spraviti za vedno s tega sveta.

Kočija se je vedno bolj približevala.

Nato sem skočil, nameril in sprožil.

Uspeh pa si sama videla, moja velika, ljubljena carica.

Dobro sem zadel, ali ne? — Še vedno sem dober strelec, — moja krogla še nikoli ni zgrešila!

Zadel sem ga naravnost v srce.

Sedaj veš, velika carica, kako se je vse zgodilo, kako sem prišel sem in kako to, da se sedaj nahajam v tej kočiji poleg tebe, — da sem jaz tukaj, ne pa Aleksander Potemkin.

Razumelo boš tudi to, Katarina, da je sedaj tvoje življenje v mojih rokah in da morem s teboj delati, karkoli hočem.

Katarina ga je pogledala s svojimi žarečimi očmi.

Silila se je, da bi se nasmehnila.

— Zato se ne bojim za svoje življenje, — mu odvrne ona. — Vem, da sem pri tebi varna.

Prepričana sem, dragi Subov, da me ti ne boš ubil!

Ne, mene ne boš ubil!

Kaj bi bil brez svoje Katarine, ki jo ljubiš, brez katere ne moreš živeti.

— Da, ljubim te, — ljubim te, — zajelja Platon Subov ves navdušen.

Kar sem storil, sem storil le iz brezmejnne ljubezni do tebe, — na to me je prisilila moja strast za tebe, — za tebe sem pripravljen, še marsikaj drugega storiti.

Vem, da se bo vse spremenilo, če te sedaj odpeljem v gostilno, kjer se nahaja tvoje spremstvo.

Potem ne boš več v moji oblasti, potem bom popolnoma odvisen od tvoje volje in tvoje milosti!

Čim bova namreč dospela tja, me boš dala lahko aretirati kot ubijalca — in morda je to tudi tvoj namen!

— Ne, — odvrne Katarina in odločno vstane v kočiji ter ponudi Platonu Subovu obe svoji roki. — Ne, — prisegla ti bom, da te ne bom dala usmrtiti, da se ti ne bom maščevala, da te ne bom kaznovala za to, kar si nocoj storil.

Obljubljam ti, da te bom odvedla v Petrograd in da te bom ponovno uvedla v sobane svoje zimske palače!

Tam boš zopet vladal, brez vsakega tekmeča, — ne bo se ti treba bati, da te bo kdo motil v tvoji moči in tvojem življenju, — moje srce bo vedno pripadalo samo tebi.

— Ali mi obljubljaš? Ali mi prisežeš? — vzklikne Platon Subov in se zadovoljno nasmehe.

To je ravno tisto, kar sem hotel zahtevati.

Katarina, priseči mi moraš, da bom odslej jaz zavzemal Potemkinovo mesto, jaz — in nihče drugi.

Če pa ne boš hotela priseči, ali veš, kaj bom storil, moja lepa carica Katarina, — ali veš, kaj se bo potem zgodilo?

— Kaj? — vpraša carica Katarina, ki se je trudila, da bi ostala popolnoma mirna in ne bi pokazala, da se boji.

— Oh, ničesar posebnega, — če mi ne boš prisegla, kar zahtevam.

Tam si videla, da ima leseni most bom obrnil konje in te bom odpeljal nazaj k tatarskemu prepadu, samo na eni strani ograjo, — most je samo z ene strani zavarovan.

Z druge strani lahko udobno strmoglavila v prepad.

In midva bova gotovo strmoglavila, lepa carica, — nadaljuje Subov z ledenim mirom.

Njegove besede so dokazovale, da

KAKO JE PAVLIKA NUJNO PISMO ODDAL

Ko se je Pavlika naveličal potovanja po svetu, je stopil v službo k nekemu imenitnemu knezu za vrtarja in se oženil z njegovo kuharico. A ta kuharica je bila kaj klepetava in sitna ženska. Od jutra do večera se je obregovala nad njim in mu brala kozje molitvice. Nobena stvar ji ni bila po volji. Če je Pavliha prišel pregodaj domov, ga je ozmerjala:

"Ali misliš, da bom zaradi tebe večerjo tri ure prej kuhala?!"

Če pa je prišel nekaj minut prepozno, mu je namesto večerje pomolila pod nos figo in zaregljala:

"Ali misliš, da bom zaradi tebe večerjo posebej kuhala?!"

Pavliha je nekaj časa mirno potrpeč, potem pa mu je ženino sitnarjenje začelo presedati. Da bi se izognil prepiru, jo je zvečer raje mahnil v gostilno namesto domov. V gostilni je našel veselo družbo in z njo veselo popival in prepeval do poznih ur. Nadalje je postal tudi kvartopirec. Navdušeno je metal "hudičeve podobice", a sreča mu ni bila naklonjena. Izgubljal je dan za dnem.

Njegova žena je tuhtala, kako bi ga odvadila ponočevanja in kvartiranja. Nazadnje je sklenila, da ga zatoži pri samem visokem gospodstvu — presvitlemu knezu.

Rečeno — storjeno.

Stopila je pred kneza in mu svojega moža naslikala s tako črtnimi barvami, da se je presvitle knez kar zgrozil. Dal je poklicati Pavliho predse in zagrmel nad njim:

"Hej, ti, ali ne veš, da je kvartiranje prepovedano?!"

Ubogri grešnik je povsili glavo in skrušeno prikimal:

"Vem, vem, presvitle knez! Storitve z menoj, kar hočete. Zaslužil sem kazen."

Knez je malo pomislil in rekel:

"Izročil ti bom nujno pismo za sodnika Potrebujęža v mestu. Odpotuj še to uro tja in oddaj pismo naslovljencu. Vse drugo ti bo že on pvedal."

Mladinski kotiček

"Razumem, vaša milost", je ponižno rekel Pavliha in se spoštljivo priklonil.

Knez je sedel za mizo, napisal pismo za sodnika Potrebujęža in ga izročil Pavlihi.

Ko je Pavliha ves vrtoglavl prihlačal iz knezove sobane, si je pismo radovedno ogledal od vseh strani in ugibal, kaj bi utegnulo biti v njem napisano. Nazadnje se ni mogel več premagovati. Na obrežju bližnje reke je srečal dečka, ki se je z torbico na rami vračal iz šole. Povprašal ga je:

"Dečko, ali znaš brati?!"

"Seveda znam", je samozavestno odgovoril deček.

"Ali bi mi hotel prebrati tole pismo?!"

"Zakaj pa ne?!"

Pavliha mu je izročil pismo in deček ga je prebral. Lahko si mislite, kako se je ubogi Pavliha zgrozil, ko je izvedel, da je knez zapovedal sodniku Potrebujęžu, naj moža, ki mu bo pismo prinesel, pri priči vtakne v temno ječo in ga pusti stradati pri suhem kruhu in vodi mesec dni. Kar prebledel je in znojne kaplje so mu stopile na čelo. Zahvalil se je šolarju za prijaznost, mu stisnil v roko droben novčič in nadaljeval pot.

Spotoma si je Pavliha belil glavo, kako bi se zmazal iz stiske in jezno godrjal predse:

"In takole pismo naj bi bilo nujno! Na, večji tepec na svetu bi bil, če bi kar sam rinil v nesrečo."

To rekoč je vrgel pismo v reko in jo lahkih nog mahnil v bližnjo krčmo. V veseli družbi je kmalu pozabil na vse bridkosti tega sveta...

Naslednjega dne se je knez sam napotil v mesto in obiskal sodnika Potrebujęža.

"Ali ste zaprli Pavliho, kakor sem vam v pismu ukazal?!" ga je povprašal.

"Pavliho? Katerega Pavliho?!" se

je čudil sodnik in ga debelo gledal. "Ne poznam nobenega človeka s tem imenom in tudi vašega pisma mi ni nihče prinesel!"

Knez je ves razkačen ukazal svojim hlapcem, naj priči poiščejo Pavliho. Hlapci so Pavliho kmalu staknili in ga odgnali pred možnega gospodarja.

"Kje imaš pismo, ki sem ti ga izročil za sodnika Potrebujęža?!" je zagrmel knez in ga divje pogledal.

Pavliha je napravil nedolžen obraz in se začudil:

"Kako? Ali ga niso gospod sodnik prejeli?!"

"Ne!" je zakričal knez. "Odkrito povej, kaj si z njim napravil, sicer te dam prelatiti, da boš črn."

Pavliha ni bil prav nič v zadregi za odgovor. Odrezal se je:

"Vaša milost mi je ukazala, naj pismo čim prej ponesem sodniku Potrebujęžu. Ker sem spotoma imel še nekaj drugih nujnih opravkov, sem pismo vrgel v reko, da bi plavalo pred menoj dalje in pravočasno prišlo v mesto. Ne gre in ne gre mi v glavo, da ga gospod sodnik še zmerom niso dobili."

Knez je imel namen, da bi Pavliho hudo kaznoval. Ta njegov iznajdljivi odgovor pa mu je bil tako všeč, da se je zagrohotal na ves glas. Milostno ga je potrepljal po rami in rekel:

"Nisem vedel, da imam tako premetenega in iznajdljivega moža med svojimi služabniki. Zaenkrat ti odpustim. Da pa ne boš mogel več v krčmo zahajati in hudičevih podobice metati, te povišam za vratarja. Službo boš opravljal noč in dan, a dobra plača ti ne uide."

Tako je Pavliha postal knezov vratar in si je za stara leta prihranil lep kupček denarja.

MAK IN VIJOLICA

"Vijolica", bahávo razšopiril se je mak, "kdo opazi te med travo, ko pokoneci gre lahak?"

Jaz pa s svojo živo barvo sijem daleč čez polje in pozdravljam ljubeznivo vsakega, ki mimo gré."

Tiho maku zašepče višnjeva vijolica: "Tvoje lice živordeče ceni vsa okolica."

Jaz pa barve nimam lepe, a tem lepši je moj vonj. Če oči so komu slepe — kaj ima od tebe on?"

KMETOVA SMRT

Iz tebe, zemlja, se je to telo rodilo, ob tebi dozorelo v krepkega moža. Iz tebe moč je svojo črpalo in pilo, dokler jesen življenja ni prišla.

Le tebe, zemlja draga, je srce ljubilo molé ob tebi sem vse dni trpel; in zdaj, ko vse moči telo je izgubilo, sem ob pogledu nate še vesel.

Ti bila mi edina verna si družica. ko drugo vse me zapustilo je, kot mati si dobrotna bila mi rednica, če sem le skrbno jaz obdelal te.

Zdaj tu leži telo od dela onemoglo in čaka, da zamahne smrt s kosó; a ker v življenju delalo je, kar je [moglo, zato umreti mu ne bo težko.

Po smrti sprejmi, zemlja, prosim, [truplo moje, ki vdano tebi bilo zmerom je. O sprejmi spet, kar nekaj je bilo [že tvoje, da spet — v pepel in prah povrne se!

Jožef Mihelčič,
Dobrača pri Kropi.

ZBOGOM KRALJ (9. X. 1934.)

Vse mesto v črni žalosti molči, na Ankini omari luč gori. Na listek bel je zapisala besedice dvoje in pri njih zaspala: ZBOGOM, KRALJ!

In lučka sije na kraljevi lik, počasi ura bije tika, tik. In Ankin srček z urico udarja, se z mrtvim kraljem v sanjah pogovarja: ZBOGOM, KRALJ!

O, dragi kralj, le mirno, sladko spi! za Tebe, glej, naš mladi rod živi. Veš, v čistih dušah Ti besedice dvoje v spomin je pisanih na žitje Tvoje: ZBOGOM, KRALJ!

PRED KRALJEVO SLIKO

Pred sliko Tvojo, toliko nam drago, otrok le morem še stopiti. Kaj bil si nam, naš oče, kralj, pred sliko skušam Ti odkriti.

Ti s sreem velikim si vse objemal, za vse trpel, se žrtvoval, da bi osrečil narod, domovino, si vse, celo življenje svoje dal.

V ŠOLI

Učitelj: "Janezek, imenuj mi žival, kateri pravijo, da je kralj živali."

Janezek: "To je slon."
Učitelj: "Motiš se; jaz mislim žival, ki je mnogo manjša od slona, ki je zelo krvoločna in zelo daleč skoči."

Francek (dvigne roko): "Gospod učitelj, gospod učitelj, jaz vem!"

Učitelj: "No, torej povej, katera žival je to?"

Francek: "To je bolha!"

Modri Tonček

Oče: Ker si tako prebrisan, Tonček, pa mi povej, zakaj ima žepna ura zgoraj steklen pokrovček?

Tonček: Zato, da kazalec ne raztrga žepa.

bo ta grozni človek res izvršil svoj sklep, če se mu ne bo pokorila.

— Strmoglavila bova v prepad, — nadaljuje on in mrzlo gleda cariceo Katarino, — konji kočija, ti in jaz — skupno bova padla v mračno brezdnost, ki je najmanj, dva tisoč metrov globoko.

Katarino oblije mrzel znoj.

Kri se ji je strdila v žilah, ko je slišala te odločne besede svojega nekdanjega ljubimca Platona Subova.

Toda ona je vendar ostala popolnoma mirna.

Vedela je, da je to najboljša pot in edina možnost, kako bo prevarila in premagala svojega sovražnika.

— Če želiš, ti bom zelo rada prisegla, — reče Katarina in pogleda Subova mirno in odločno.

Potemkin je mrtev in čeprav ne tajim, da sem njega izmed vseh ljudi najbolj ljubila, — vendar ne morem odpeljati truplo v svojo zimsko palačo.

Tam ni prostora za mrliče.

Tam mora vladati živ človek, Platon Subov, — človek, ki mu teče vroča kri po žilah —

In kdo bi mogel to biti, ako ne ti?

Subov pokima.

Katarinine besede so se mu zdele resnične in verjetne.

— In da ti dokažem, kako resno mislim, kar sem sedaj dejala, — nadaljuje carica Katarina, — ti bom prisegla pri najsvetejšem in najmilnejšem, kar imam na tem svetu.

Prisegam ti, Platon Subov, da bom tvoja, da ne bom z nobeno besedo izdala, kaj se je zgodilo nočjo na mostu nad tatarskim prepadom.

Prisegam ti, da te bom zopet uvedla v sobane svoje zimske palače.

Prisegam ti, da boš tam živel do zadnjega diha!

Vse to ti prisegam pri smrtnih ostankih svojega ljubljenea Alek-

sandra Potemkina, ki leži sedaj mrtev v tatarskem prepadu.

— Sprejemaj tvojo prisego, — se divje nasmeje Platon Subov.

Pri tej prisegi nisi imela zahrbtnih misli, ker sem na lastne oči videl, da je strmoglavilo Potemkinovo truplo v globočino.

Nihče ne bo mogel tajiti, da se niso zgodile predpogoji te prisege in zato boš morala izpolniti svojo obljubo.

— Jaz bom izpolnila svojo prisego, — odvrne carica Katarina, — zanesi se name, dragi Subov!

Nevihita se je medtem umirila.

Kočija je sedaj drvela skozi gozd, v katerem so rastle jelke, bori, bukke in breze.

Mesec se je skrila za oblaki, v gozdu je vladala globoka tema.

Carica je izračunala, da ni več daleč od gostilne, kjer jo pričakuje njeno spremstvo.

Čez pol ure bo končana ta strašna vožnja.

Toda potem! —

Potem bo pokazala Platonu Subovu, da bo izvršila svojo prisego tako, kakor je on ubil Potemkina in ga pahnil v tatarski prepad.

Premišljevala je o svojem načrtu in ga je že izdelala do podrobnosti.

Zdajci pa nenadoma ustavi Subov konje.

On skoči s svojega sedeža in stopi k carici.

Ona je v mraku videla, da so mu oči žarele.

— Že dolgo je tega, draga moja Katarina, — zašepče on, odkar nisem imel sreče, da bi te objemal in te držal v svojem naročju.

Tu v gozdu je vse tiho.

Nihče naju ne bo srečal, ljudi ni, — tudi živali so se poskrile po svojih brlogih.

Oh, volkovi polotoka Kola so dobri in zvesti podaniki, kajti oni vedo, da se ne smejo približati svoji veliki carici.

Kako bi bilo, — nadaljuje podlež in skoči v kočijo, — kako bi bilo, če bi ti, draga Katarina, zapečatila svojo prisego z žarkim poljubom?

Subov sede poleg carice in je niti ne vpraša za dovoljenje.

Katarina se je morala s silo premagovati, da ga ni udarila s pestjo v obraz.

Toda ona je vedela, da se nahaja v pesteh tega podlega človeka in da mu mora zato popustiti.

Ni se zato upirala, ko je Subov sedel poleg nje na mehkih blazinah in jo objemal s svojimi rokami.

Oh, kako se ji je studil njegov dotik!

Zdelo se ji je, da se ji je približala kača — in ko je Subov sedaj povsili svojo glavo in pritisnil svoja usta na njena, je začutila tak stud, kakor še nikoli poprej, ko so jo razni moški poljubljali, — in ona je v svojem življenju okušala poljube najrazličnejših moških.

Ona bi lahko napisala o teh poljubih celo knjigo, lahko bi opisala vse vrste poljubov, vse vrste občutkov.

Če je bila dobro razpoložena, je pripovedovala svojim najboljšim prijateljem o razliki med poljubi bradatih in golobradih ljudi, razlagala je razliko med poljubi dvajsetletnih mladeničev in štiridesetletnega moža, ki je že mnogo doživel.

Vse to je znala Katarina pripovedovati s svojo prirojeno duhovitostjo in nikomur ni prišlo niti na pamet, da bi ji to zameril.

Ona je celo imela v tajnem predalu svoje pisalne mize veliko zbirko slik vseh moških, ki jih je ljubila v svojem življenju.

Poleg slike se je nahajal listek, na katerem je bil zabeležen dan prvega poljuba, na listku so bili popisani vsi dogodki vredni spomina in v zvezi z njenim posameznim ljubimcem; ko je bilo razmerje končano, je svojeručno zapisala ta dan in po-

ložila poleg slike cvetlico, ki je polagoma ovenela in samo še po svojem vonju spominjala, da je bila nekoč živa ljubezen.

Te slike, opremljene z listki in cveticami je večkrat vlagala v kuvert in teh kuvert je imela Katarina v svojem tajnem predalu veliko število.

Če se je Katarine večasih lotila turbnost in žalostno razpoloženje, se je zaklenila v svoj budoar, prižgala v kotu pri kamnu rdečo svetiljko, vzela iz predala stare slike, legla poleg kamina na dragoceno perzijsko preprogo in je ob rdečem svitu svetiljke in plamena v kamnu opazovala svoje ljubimce in se spominjala sladkih trenutkov, objemov in poljubov.

Sedaj, ko jo je Platon Subov poljubil, je čutila, da ji še nikoli ni bil noben poljub tako oduren, kakor njegov.

Oh, spominjala se je sladkih Potemkinovih poljubov, — sedaj je morala misliti na edini poljubi, ki ji ga je dal v tihi samostanski celici.

Ta poljub ji je zbudil neizmerno blaženost, bil je sladek in diven, Subovov poljub pa gnjusen in oduren!

— Pusti me, — Subov, — reče Katarina, ki se je trudila, da bi bila mirna, — ne poljubljaj me več!

Ali ne razumeš, da to nikakor ne more sedaj biti?

Ali ne čutiš, da sem še vedno razburjena, vznemirjena in pretresena od onega krvavega prizora, ki se je odigral pred mojimi očmi?

— Jaz hočem, da pozabiš na ta prizor, — zakriči Subov.

Nočem, da misliš na Potemkina! Njegovo truplo naj raztrgajo in pogoltnetej volkovi in jastrebi v prepadu!

Toda ti moraš ležati v mojem naročju, — da, — sedaj — takoj — oh, Katarina, že dva meseca sta minila, odkar nisem okusil te sreče...